Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети ва Министрлар Советининг органи

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН

№ 209 (14.372).

1969 СЕНТЯБРЬ 7 ЯКШАНБА

Баҳоси 2 тийин.

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИДА ҚАБУЛ МАРОСИМИ

6 сентябрда Қирғизистон адабиёти ва санъати декадасининг қатнашчилари Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетида қабул қилиндилар.

Қабул маросимида Қирғизистон Компартияси Марказий Комитетининг Биринчи секретари Т. У. Усубалиев, Қирғизистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси Т. К. Қулатов, Қирғизистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари Б. Т. Мураталиев, Қирғизистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари С. Б. Бегматова, Қирғизистон адабиёти ва санъатининг арбоблари бўлдилар.

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг Биринчи секретари Ш. Р. Рашидов қардош республикадан келган вакилларни самимий табриклади. У Ўзбекистон меҳнаткашларининг ҳаёти тўғрисида, уларнинг юбилей олди Ленин вахтасида эришган ютуқлари тўғрисида меҳмонларга гапириб бериб, декада қатнашчиларига катта-катта муваффақиятлар тилади.

Қирғизистон Компартияси Марказий Комитетининг Биринчи секретари Т. У. Усубалиев декада қатнашчилари Ўзбекистон диёрида шоду-хуррамлик билан қабул қилиб олинганликлари учун Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети билан республика ҳукуматига жуда катта миннатдорчилик билдирди. (ЎзТАГ).

ИШЧИЛАР ШИЖОАТИ

Тошкент шаҳар партия комитетининг биринчи секретари С. Р. РАСУЛОВ билан суҳбат

Ой ўтиб, кун ўтиб улуғ байрам тобора яқинлашиб келмоқда. Бутун Ўзбекистон меҳнаткашлари қатори Тошкент ишчилар синфи ҳам Владимир Ильич Ленин туғилган куннинг 100 йиллигига меҳнат армуғонлари ҳозирламоқда. «Республикамиз пойтахти корхоналари, транспорт ва алоқа ташкилотларининг ишчи ва инженер-техник ходимлари август ойи планини бажариб, саккиз ойлик маррани ҳам муваффақиятли эгалладилар» Тошкент меҳнаткашларининг ана шу ғалаба рапортини куни кеча газеталарда ўқидик. Яқинда мухбиримиз ўртоқ С. Р. Расуловга мурожаат қилиб она шаҳримиз меҳнаткашларининг зафарлари тўғрисида батафсилроқ сўзлаб беришни илтимос қилди.

— Пойтахтимиз завод ва фабрикалари, транспорт ва алоқа корхоналарининг меҳнаткашлари август ойи планини 101,2 процент бажардилар. Халқ хўжалиги учун 136 миллион сўмлик саноат маҳсулоти ва халқ истеъмол буюмлари тайёрланди, планга қўшимча тарзда тайёрланган маҳсулот 1 миллион 600 минг сўмлик бўлди. Шаҳримиз машинасозлари Ўзбекистон ва бошқа иттифоқдош республикаларга 12 минг дона пахтачиликка мўлжалланган трактор, 22 мингдан ортиқ трактор прицепи, минглаб пахта териш машиналари, сеялкалар ва бўлак қишлоқ хўжалик агрегатлари етказиб бердилар. Машинасозларимиз тўқимачиларга, пахта тозаловчиларга ва бинокорларга серунум техника етказиб бермоқдалар. «Компрессор» заводининг машинасозлари 700 компрессор тайёрладилар. Ўзбекистон пойтахтининг ишчилари мамлакатга 500 дан ортиқ экскаватор ва шунча миқдорда осма электр кранлари туҳфа этдилар. Пойтахтимизнинг электротехника, радиотехника, авиация каби саноат тармоқлари ҳам тез ўсяпти. Саккиз ой мобайнида кабелчилар 9 минг километрга яқин зерҳли сим тайёрладилар. 4 минг километрга яқин шванг-кабел тахт қилинди. Енгил саноат корхоналарининг меҳнат аҳли юз минг квадрат метрга яқин газлама тўқидилар. Минг-минглаб жуфт пойафзал тикилди, кўплаб трикотаж буюмлар тайёрланди.

— Солиҳ Рашидович, Тошкент меҳнаткашларининг юбилей олди социалистик мусобақаси ҳақида ҳам гапириб берсангиз.

— Саккиз ойлик натижалари ҳақида гапирадиган бўлсак, «Ташавтомаш», Чкалов номли Тошкент авиация заводи, тўқимачилик машинасозлиги заводи, трактор йиғув заводи, «Юлдуз» ва «Қизил тонг» фирмалари, «Ўртоқ» фабрикаси каби корхоналар социалистик мусобақанинг пешқадамидирлар. Бу корхоналар планларини ҳам, социалистик мажбуриятларни ҳам бажардилар. «Юлдуз» фирмасининг ютуғини алоҳида таъкидлаб ўтиш керак. Фирманинг янги бинолари қурилаётган бир шароитда коллектив яхши техника-иқтисодий кўрсаткичларни қўлга киритмоқда. Бу корхона партия ташкилоти, касаба союз ва комсомол ташкилотлари коллективга моҳирона раҳбарлик қилаётганидан далолат беради. Фирма меҳнаткашларининг иши юксак тақдирланмоқда. Бу корхонага Енгил саноат ходимлари касаба союзи марказий комитети ва СССР Енгил саноат министрлигининг Кўчма Қизил байроғи берилди.

Тошкент ишчилар синфи беш йиллик планни муддатидан илгари бажариш учун янги-янги ташаббуслар билан майдонга чиққан. М. Йўлдошева, А. Қодиров, Ҳ. Қорабоев сингари бир гуруҳ Социалистик Меҳнат Қаҳрамонлари Тошкентдаги саноат корхоналари, транспорт ва алоқа ташкилотларининг ишчи ва хизматчиларига мурожаат қилганлари ёдимизда: улар машҳур тўқувчи Валентина Плетнева ташаббусига қўшилиб шахсий беш йиллик топшириқларини 1970 йилнинг 22 апрелигача бажаришга чақирган эдилар. Тошкент меҳнат аҳли бу чақириққа лаббай деб жавоб берди. «Юлдуз» фирмасининг 115 ишчиси шахсий беш йиллик топшириқларини ҳозирнинг ўзидаёқ адо этиб қўйишди, улар эндилик да 1971 йил ҳисобига ишламоқдалар. Пойтахтимиздаги 1-пойафзал фабрикасининг коллективи республикада биринчи бўлиб москвалик тўқувчи М. Иванникованинг ташаббусига қўшилди ва юбилей йилининг 22 ва 23 апрель кунлари иқтисод қилинган хом ашё эвазига ишлашга аҳд қилди, фабрика шу кунлари 45 минг жуфт пойафзал тайёрлайди. Пойафзалчилар изидан бориб иқтисод ва тежамкорлик ҳаракатига қўшилган. Тошкент тўқимачилик комбинати, «Юлдуз» фирмаси, 2-пойафзал фабрикаси ва бўлак корхоналар ҳам янги мажбуриятлар олишди. Комбинат тўқувчиси Румия Акмукова бригадаси В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллиги нишонланадиган кунда тежалган хом ашёдан 3 минг метр газлама тўқиб чиқаради. Ўртоқ Акмукова республика тўқувчиларига мурожаат қилиб «фақат биринчи сорт маҳсулот тайёрлайлик» деб даъват этган эди. Ҳозир бу ташаббусга Тошкент, Фарғона, Қўқон, Наманган тўқимачилари бажонидил қўшилдилар.

Саноат маҳсулотининг сифатини яхшилаш учун нималар қилинмоқда!

— Тошкентдаги бир қанча корхоналарнинг маҳсулоти мамлакатда ҳам, чет элларда ҳам машҳур. Булар орасида тўқимачилик машиналарининг айрим маркалари, пахта териш машиналари, «Компрессор» заводи маҳсулотлари, кабель, газлама, чинни ва Ўзбекистон мусалласлари бор. Маҳсулот сифатини муттасил кўтариб боравериш энг муҳим вазифадир. «Қизил тонг» тикувчилик фирмасининг ишчилари жами маҳсулотнинг 97-98 фоизини техника контроли бўлимига биринчи кўрсатишнинг ўзидаёқ ўтказаётганлигини алоҳида мамнуният билан таъкидлаб ўтмоқчимиз. Шаҳар партия комитетининг бюроси ишлаб чиқаришнинг ҳамма участкаларида саратовликларнинг бенуқсон маҳсулот тайёрлаш тўғрисидаги методи жорий этилганлигини маъқуллади ҳамда бу системани пойтахтда ва барча енгил ва озиқ-овқат саноат корхоналарида тезроқ жорий этишни тавсия қилди.

Технология интизомига қатъий риоя қилиш, маҳсулот сифати учун жавобгарликни ошириш ҳамма саноат ходимларининг бурчидир. Ҳанузгача ҳам баъзи вақтларда қишлоқ хўжалик машиналари ва бошқа маҳсулотлар қайта ишлаш учун заводларга қайтариб берилмоқда. Шаҳардаги қишлоқ хўжалик машинасозлиги корхоналари бир-бирларининг буюртмаларини вақтида яхши бажармаслик ҳоллари ҳам бўлиб туради. Тошкент чиннниси янада нафис ва жарангдор бўлишини, Тошкент мебелининг сифати яна ҳам яхшиланишини истар эдик.

— Ишлаб чиқаришнинг самарадорлигини ошириш, меҳнат унумдорлигини кўтаришда техника тараққиётининг аҳамияти катта. Шу ҳақда ҳам гапириб берсангиз.

Аввало шуни айтиш кераккн, шаҳардаги юздан ортиқ корхонада иқтисодий ислоҳот амал қилмоқда. Бу эса техника тараққиётини авж олдиришда муҳим дастурдир. Кейинги бир ярим йил ичида заводларда машиналарнинг 12 янги турини ишлаб чиқариш ўзлаштирилди. Булар орасида 17Х8—1,8А маркали тўрт қаторли пахта териш машинаси, ПР—10 кўчма компрессор станцияси, Э-304В маркали экскаватор ва бошқа маҳсулотлар бор. Шаҳар корхоналаридаги технологик линиялар қаторига яна 4 минг дона энг янги замонавий ускуна қўйилди. Истеъдодли инженерлар, техниклар ва ишчилар 1,8 минг дона технологик ускунани қайтадан жиҳозладилар. 18 минг автоматик ва ярим автоматик линия фойдаланишга топширилди. Юздан ортиқ цех комплекс механизациялашди. Лекин шундай корхоналар ҳам борки, улар маҳсулот турини секинлик билан кўпайтирмоқдалар. Маҳсулотнинг янги турларини тез ўзлаштира олмаётирлар. Янги қувватларни, автомат линияларни сустлик билан ишга солмоқдалар. Технологияни секин такомиллаштирмоқдалар. Бу корхоналарда эски ускунани алмаштиришга етарли эътибор берилмаётир. Техника тараққиёти меҳнат унумдорлигини кўтаришнинг, маҳсулот сифатини яхшилашнинг, кўпроқ фойда кўришнинг синалган йўли эканлигини унутмаслик лозим. Малакали ишчи кадрлар етишмай турган ҳозирги вақтда саноат корхоналари, қурилишлар, транспорт ва алоқа ташкилотларининг раҳбарлари, партия ташкилотларининг секретарлари техника прогрессига бутун диққат эътиборни қаратмоқлари лозим.

Андижон области. Ленин районидаги Куйбишев номли колхознинг коммунист Шаҳзода Солиева бошлиқ бригада аъзолари бу йил пахта майдонининг ҳар гектаридан 40 центнердан хирмон кўтариш учун курашмоқдалар. Далада олинган мажбуриятни ҳам таъминлайдиган ҳосил етиштирилди. Суратда: (чапда) Ш. Солиева ва механизатор У. Абдуллаев ўртоқлар пахтазорда.

Р. Ашуров фотоси, (ЎзТАГ).

МЕХАНИК ҳайдовчилар слёти

БУХОРО («Совет Ўзбекистони» мухбири). Бухорода область механик-ҳайдовчиларининг слёти бўлиб ўтди. Меҳнаткашлар депутатлари область Совети ижроия комитети раисининг биринчи ўринбосари С. Ғаниевнинг доклади эшитилди ва муҳокама қилинди. Слёт қатнашчилари бу йил дефолиацияни ўз вақтида сифатли ўтказиб, камида 150 минг тонна пахтани машиналарда териб олиш, бунинг учун ҳар бир агрегатдан ишнинг кўзини билиб фойдаланишга қарор қилдилар.

ПАРРАНДАЧИЛАР ҒАЛАБАСИ

НУКУС. («Совет Ўзбекистони» мухбири). Беруний районн паррандачилари В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллиги шарафига бошланган мусобақада олдинда бормоқдалар. Район паррандачилари давлатга 1 миллион 201 минг дона тухум топшириб, йиллик планни ошириб бажардилар. Давлатга пландан ташқари тухум топшириш давом этмоқда.

ТАШВИШЛИ СИГНАЛ

САБЗАВОТНИ ҚАЧОН ТОПШИРАСИЗЛАР?

Бу йил ҳам Андижонда мева-чева, сабзавот мўл бўлди. Область хўжаликларида помидор, қовун, тарвуз ғарқ пишди. Сабзи, пиёз, картошка қийғос етилди. Лекин уни давлатга топшириш кечиктириляпти.

Планга мувофиқ бу йил Андижон области давлатга 36 минг тонна сабзавот, 7700 тонна ҳўл мева, 6700 тонна узум ва 800 тонна картошка топшириши керак. Ҳозиргача бор-йўғи 21.5 минг тоннадан сал кўпроқ сабзавот топширилди. Бу, ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан қарийб 4 минг тонна камдир.

Қўрғонтепа районн 3800 тонна ўрнига 662 тонна сабзавот топшириб, планни энди атиги 17.4 процент бажарди, холос. Шу райондаги Навоий номли колхозда сабзавот тайёрлаш ҳаддан ташқари кечиктирилмоқда. Колхозда 600 тонна ўрнига 43 тонна сабзавот тайёрланди. «Партия XXIII съезди» колхозида эса давлатга сабзавот сотиш плани бор-йўғи 3 процент бажарилди.

Хўжаобод районида ҳам аҳвол ниҳоятда ачинарли. Бу районда сабзавот сотиш плани 32,1 процент бажарилди. Шу райондаги «Ленинград», Димитров номли колхозлар энг кўп сабзавот берадиган хўжаликлардан ҳисобланади. Лекин уларда сабзавот тайёрлаш плани 39-43 процентдан ошгани йўқ.

Областда картошка, пиёз, полиз маҳсулотлари тайёрлашда ҳам сусткашлик ҳукм сурмоқда. Мева тайёрлаш плани 43.1 процент бажарилганини нормал ҳол деб бўлмайди. Давлатга фақат 3318 тонна мева топширилди. Бу — ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан 1347 тонна камдир. Область бўйича узум сотиш плани энди 7,3 процент бажарилди. Мева тайёрлашда ҳам Хўжаобод районн орқада. Бу соҳадаги план 24,2 процент адо этилди. Райондаги Киров номли боғдорчилик совхозида ғанимат фурсатлар бекорга ўтиб кетмоқда. Совхоз пландаги 5 минг тонна ўрнига энди 837 тонна мева топширди. Свердлов номли, «Москва» колхозларида мева вақтида топширилмасдан чириб кетяпти.

Бундай ачинарли мисолларни истаганча келтириш мумкин. Лекин гап мисолларда эмас. Аҳоли мева, сабзавот талаб қиляпти. Аммо уларнинг ҳақли талаблари ўз вақтида қондирилмаяпти. Колхоз ва совхозларнинг, мева ва сабзавот тайёрлаш билан шуғулланадиган савдо ташкилотларининг раҳбарлари бу ҳақда жиддийроқ ўйлаб кўришлари керак.

А. ҚУРОНБОЕВ.

МАШИНАДА 80 ПРОЦЕНТ

Хўжалигимиз кейинги йилларда барча майдонга чигитни кенг қаторлаб экиб, пахта ҳосилдорлигини муттасил ошириб келаётир. 6300 гектар майдонда деҳқончилик қиламиз. Бултурги ноқулай оби-ҳаво шароитини ҳисобга олмаганда, ана шу майдонда ҳосилдорлик йилига гектар ҳисобига 2-3 центнер, баъзи бўлим ва бригадаларда эса 5-7 центнер кўтариляпти.

Бу йилги экиш-тикиш даврида ҳам деҳқонларимиз талайгина қийинчиликларга дуч келдилар. Аммо, юраги пахта ишқи билан ёнган деҳқонларимиз бу қийинчиликларни мардонавор енгдилар. Улар ёз бўйи бир тан, бир жон бўлиб меҳнат қилишди. Самарали ишлар зое кетмади. Барча бўлим ва бригадаларда ғўзалар бўлиқ бўлиб ўсди.

Айниқса, 6-ва 9-бўлимларда ғўзаларнинг ҳосил тўплаши яхши. Асад Ерматпатов бошчилик қилаётган 6-бўлим пахтакорлари 660 гектар майдоннинг ҳар гектаридан пландаги 22 центнер ўрнига 27 центнердан ҳосил йиғиштириб олишмоқчи. Деҳқонлар ана шунга яраша ҳосил тўплашди.

Эломон Эштоев етакчилик қилаётган 9-бўлим бу йил 550 гектар майдонга чигит экқан. Пахтакорлар ҳар гектар ердан 30 центнер «оқ олтин» топширишни мўлжаллашяпти. Далада шунча ҳосил бор. Бўлимнинг Темирсултон Эштоев, Алмамат Жонуҳоқов, Омонқул Туркабоевлар бошлиқ бригадалари 30 центнердан ошириб ҳосил кўтармоқчи. Шу бригадаларнинг ҳар туп ғўзасида ҳозирнинг ўзидаёқ 8-10 тадан тўқ кўсак бор.

Хўжалигимиз деҳқонлари зафарли беш йилликнинг тўртинчи йилида ҳар гектар ердан 21 центнердан, жами 14 минг тонна чўл дурдонаси топширади. Ана шу ҳосилнинг 80 процентини машиналар ёрдамида йиғиб-териб оламиз. Кўпгина майдонлардаги ғўзалар машинага мослаб, калта бўғин қилиб ўстирилди. Карта четларида машина қайтадиган майдончалар текислаб қўйилган.

Ғўзалар механизмлар ёрдамида чеканка қилинди. ғўза қатор оралари тўрт марта комплекс ишланди. Учинчи марта қондириб суғораётирмиз. Ғўза парвариши сифатли ўтказилаётгани сабабли кўсаклар салмоқдор бўляпти. Дастлабки кўсаклар эса пишиб етилай деб қолди.

Бу йил далада 145 та «зангори кема» ишлайди. Механизаторларимиз терим агрегатлари ва транспорт воситаларини ремонт қилишга барвақт киришган эдилар. 145 та машина, 80 та транспорт трактори, 550 та тележка ва бошқа теримга зарур бўлган транспортлар тўла-тўкис ремонтдан чиқарилди.

Механизатор кадрлар етарли. 160 механизатор ўз малакасини оширди. 40 киши марказий ремонт устахонамизда ўқиб чиқди. Хулоса қилиб шуни айтмоқчиманки, ҳосилимиз ҳам пишай деб қолди. Бу йилги мавсумда етиштирилган ҳосилнинг 80 процентини яъни 12 минг тонна пахтани машиналар билан териб олишга шайланяпмиз.

С. КАМОЛОВ,

Сирдарё область, Пахтакор районидаги Акмал Икромов номли совхознинг бош инженери.

МАРРАГА ЕТГАН КАРВОНЛАР

Ҳосил карвонлари... Бу карвонлар елкасида деҳқоннинг қишин-ёзин қилган баракали меҳнати натижаси олиб борилмоқда. Бугунги карвон Тошкент область Калинин районидаги «Москва» колхози далаларидан чиқиб, давлат қабул пунктлари томон шошилиб боряпти. Колхоз деҳқонлари беш йиллик марраларини муддатидан илгари эгаллаш учун ҳаракат қилиб, давлатга сабзавот сотиш бўйича йиллик планни муддатидан илгари бажардилар.

Елкасига йиллик планнинг охирги тонналари юкини ортган карвонлар маррага етиб келди. Мана шу карвон юклари қабул пункти тарозуларида тортилиб бўлгач, колхоз правлениеси билан қабул пункти вакиллари тегишли ҳужжатга қувона-қувона имзо чекишди. Колхоз деҳқонлари бу йил 1270 тонна маҳсулот етиштирдилар. Бу эса йиллик планда кўрсатилганидан анча ортиқ. Миришкорлар ўтган йилдагига қараган 267 тонна помидор, 32 тонна бодринг, 44 тонна сабзини кўп етиштирдилар.

Помидор ундирилаётган майдонларда ҳосил мўл бўлди. Қосимполвон Ёқубжонов бошлиқ бригада азаматлари ҳосилдорликни оширишда катта муваффақиятларга эришдилар. Эртаги помидор экилган ҳар гектар ердан 30 тоннадан маҳсулот ундириб олинди. Сиддиқ Маҳмудов бошлиқ бригада плёнка усулида ҳосил етиштиришда анча тажриба орттирган. Бу йил шундай усулда ҳар гектар ердан ўртача 16 тоннадан ҳосил териб олинди. Шу экин майдонларида колхоз пландагига қараганда 2336 сўм кўпроқ даромад олди.

Колхозчилар меҳнати рағбатлантириб борилди. Социалистик мусобақанинг беш кунлик натижалари якунланиб, мукофотлар бериб турилди. Бу эса давлатга 640 тонна ўрнига 648 тонна помидор, 150 тонна ўрнига 167 тонна бодринг, 90 ўрнига 171 тонна карам сотиш имконини берди.

Деҳқонлар ҳосилнинг тақдири учун жон куйдириб меҳнат қилдилар. А. Исматов, В. Раупов, А. Алиев сингари механизаторлар, И. Алиакбаров, Т. Ҳакимов, Б. Фармонов сингари шофёрлар деҳқончиликдан юқори ҳосил етиштириш мусобақасида намуна бўлдилар.

Х. ЖЎРАЕВ.

ИККИ ЙИЛЛИК СИЛОС

Моллар учун мўл-кўл ем-хашак жамғарган чорвадор ҳар қандай қиш шароитида ҳам доғда қолмайди. Буни яхши англаган Сирдарё районидаги «1 Май» колхози азаматлари мустаҳкам ем-хашак базаси яратиш йўлида куч-ғайратларини аямай меҳнат қилишяпти. Чорвадорлар табиий ўтлардан хашак тўплаш топшириғини аллақачонлар бажариб қўйишди.

Айни вақтда маккажўхоридан мўл ҳосил етиштирилди. Бу ерда маккажўхори ўриш ва унинг кўкпоясидан силос бостириш барвақт бошланган эди. Шу кунга қадар пландаги 1660 тонна ўрнига 3341 тонна силос бостирилиб, план 200 процентдан ҳам ошириб адо этилди.

ХАШАК ТЎПЛАНГ, СИЛОС БОСТИРИНГ!

Ўзбекистон ССР областларида дағал хашак жамғариш ва силос бостиришнинг бориши тўғрисида 1969 йил 6 сентябрга бўлган

МАЪЛУМОТ

(Минг тонна ҳисобида)

Биринчи стун — областлар, иккинчи стун — дағал хашак жамғариш плани, учинчи стун — тайёрлангани, тўртинчи стун — планнинг бажарилиш проценти, бешинчи стун — силос бостириш мажбурияти, олтинчи стун — бостирилган силос, еттинчи стун — мажбуриятнинг бажарилиш проценти.

Тошкент	198,5	166,7	84,0	350,0	236,5	67,6
Сирдарё	186,3	163,0	87,5	235,0	194,9	82,9
Фарғона	148,7	114,3	76,9	350,0	193,5	55,3
Наманган	118,7	110,2	92,8	310,0	129,3	41,7
Андижон	126,6	103,6	81,8	275,0	128,0	46,5
Самарқанд	360,0	378,3	105,1	340,0	124,0	36,5
Бухоро	290,5	301,3	103,7	250,0	53,7	21,5
Қашқадарё	248,0	272,3	109,8	180,0	139,5	77,5
Сурхондарё	255,8	258,9	101,2	220,0	113,7	51,7
Хоразм	115,6	95,1	82,3	250,0	72,6	29,0
ҚҚ АССР	164,9	104,0	63,1	242,0	46,4	19,2
Республика бўйича:	2213,6	2067,7	93,4	3002,0	1432,1	47,7

А. Н. КОСИГИННИНГ ИНДИРА ГАНДИ БИЛАН УЧРАШУВИ

ДЕҲЛИ, 6 сентябрь. (ТАСС). КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин бошчилигидаги СССР партия-ҳукумат делегацияси Ханойга бора туриб, бугун Деҳлида қисқа муддатга тўхтади.

Деҳлидаги Палам аэропортида делегацияни Ҳиндистон Бош министри Индира Ганди ва бошқа расмий кишилар кутиб олдилар.

А. Н. Косигин билан Индира Ганди ўртасида бўлган дўстона суҳбат вақтида Совет-Ҳиндистон ҳамкорлигини янада ривожлантириш, Осиёда тинчликни мустаҳкамлаш масалалари ва ҳар икки томонни қизиқтирувчи бошқа проблемалар муҳокама қилинди.

А. Н. Косигин бошчилигидаги Совет делегацияси бугун Ханой сари йўлини давом эттирди. Делегация бу ерда Вьетнам Меҳнаткашлар партияси Марказий Комитетининг Раиси, Вьетнам Демократик Республикасининг Президенти Хо Ши Миннинг дафн этиш маросимида иштирок қилади.

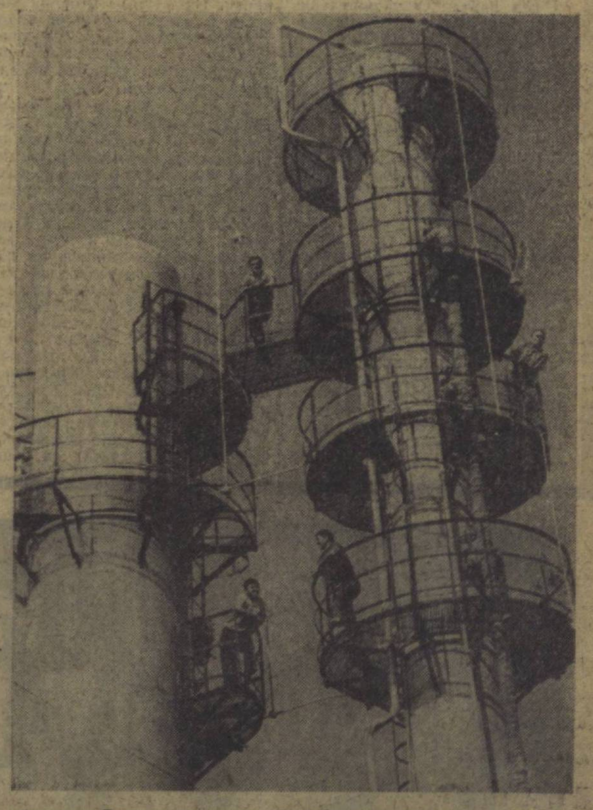

Суратда: Тошкент яқинидаги энг йирик газ тақсимловчи станцияси технология линияларидан бирининг кўриниши.

И. Глауберзон фотоси.

Бугун—нефть ва газ саноати ходимлари куни

ПАРТИЯ ТАШКИЛОТИ СЕКРЕТАРИНИНГ МИНБАРИ

ТАҲЛИЛ, ИЗЛАНИШ, ИЖОД

КОЛХОЗ КОММУНИСТЛАРИ ҲИСОБОТ-САЙЛОВ ЙИҒИЛИШИГА ТАЙЁРЛАНМОҚДА

Колхознинг юбилей йили мажбурияти — 40 центнердан ҳосил кўтариш. Буни пахтакорлар ҳамиша ёдларида тутиб, ҳар бир кунни ғанимат билиб меҳнатда ғайрат кўрсатмоқдалар. Колхозчиларнинг бу аҳдини кўриб, беихтиёр ўйланиб қоласан киши: сен шахсан пахта ғолаcининг салмоқли бўлиши, далаларнинг ҳосилдор бўлиши учун нима иш қилдинг. Ахир, сенинг меҳнатинг тўлиб оқаётган колхоз дарёсига қўшилади.

Сўз бердингми, уни устидан чиқ. Бугун колхоз коммунистларининг бутун сиёсий ва ташкилий ишлари ана шу шиорга қаратилган.

Сўлим оқшом. Партия комитетининг партия аъзолари, бригадирлар, сувчилар, чорвадорларнинг В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллиги шарафига олган шахсий мажбуриятларини бажарилиши тўғрисида ҳисоб берган мажлиси ҳозиргина тугади. Ўз-ўзидан шундай таққослаш зарур бўлиб қолди: 13 центнердан бошланган эди. Бугун 40 центнер учун курашмоқдалар. 10 йил давомида пахта ҳосилдорлиги 24 центнерга кўпайди. Ҳар бир босқич — қўшимча резервларни қидириб топиш партиявий ишнинг шакл ва методларини янада такомиллаштириш натижаси бўлди.

Коммунистларнинг ўз ўртоқлари олдида ҳисоб бериб туришлари ўтган йилги ҳисобот-сайлов йиғилишларидан кейин пайдо бўлган янгиликлардан бири, холос. Юбилей йилида бутун партиявий-ташкилий, партиявий-сиёсий ишлар яна ҳам жонланиб кетди.

Далилларга мурожаат қилайлик. Партия комитетлари ва цех ташкилотлари биринчи марта ишнинг бир йилга мўлжалланган перспектив планларини тузадиган бўлдилар. Цех партия ташкилоти секретари куни, пропагандист ва сиёсий ахборотчилар куни мазмунли ва қизиқарли ўтказилмоқда. Партия кучлари қайта тақсимланди. Бу яна 4 та бригадада цех ташкилотини ташкил этиш имконини берди. 135 коммунистнинг ҳаммасига партия топшириғи берилди. Иқтисодий иш кенгайтирилди: иқтисодий таҳлил бюроси, меҳнатни илмий ташкил этиш совети тузилди, колхоз ишлаб чиқариши экономикаси кабинети жиҳозланди. Илғорларни моддий ва маънавий жиҳатдан рағбатлантириш учун бошланган мусобақа шартлари қайтадан кўриб чиқилди. Сиёсий иш мундарижаси янги мавзулар билан бойитилди. Ленинча ўқишлар, ленинча шанбаликлар, савол-жавоб кечалари, ёшларнинг меҳнат ветеранлари билан учрашувлари катта қизиқиш уйғотмоқда.

Биз ишни нимадан бошладик? Ҳисобот-сайлов партия йиғилишига тайёргарлик планини тузиб чиқдик. Бу шунчаки, оддий иш эмас. Эсдаликлар тайёрлаш, бу масалада тажрибага эга бўлган, уни чуқур тушунадиган кишиларни танлаш, партия ташкилотининг бир йил давомидаги ишини ўрганиш, умумлаштириш, таҳлил қилиш керак. Ҳисобот доклади ва қарор лойиҳаси учун материаллар ва таклифлар тайёрлаш зарур. Группаларнинг раҳбарлари қилиб партком аъзолари ва цех партия ташкилотларининг секретарлари тасдиқланди. Активлар билан йиғилиш ўтказиб, уларга кўрсатмалар берилди ва ҳар бирига қайси ишни қачон, қайси муддатда қилишлари лозимлиги кўрсатилган эсдалик қоғозлари топширилди. План уч бўлимдан: хўжаликка партия раҳбарлиги; ташкилий-партиявий ишлар; ҳозирги шароитда олиб бориладиган идеология ишларидан иборат қилиб тузилди. 19 группа ташкил этилди. Уларнинг ҳар бирида 3-5 киши бор.

Ҳисобот-сайлов йиғилишини ўтказиш 10 декабрга мўлжалланган. Лекин шунга қарамай, ҳамма группалар ишга актив киришиб кетдилар. Улар кўплаб масалаларни кўриб чиқишлари, қатор саволларга жавоб тайёрлашлари керак. Шуниси характерлики, активларнинг барчаси бу муҳим топшириқни чуқур тушуниб, масъулиятини ҳис этиб ишламоқдалар.

А. САПАЕВ,
Хива районидаги Ленин номли колхоз парткомининг секретари

◆ ◆

Биринчи «Хўжаликда партия раҳбарлиги» бўлими бўйича материалларни 18 киши тайёрламоқда. Уларнинг ҳаммаси тажрибали, колхоз ишлаб чиқаришини яхши биладиган ўртоқлар. Ўртоқ Ниёзматжон Худойберганов бошлиқ биринчи группа партия комитети пахтачиликни ривожлантириш, ер маданиятини ошириш, техника ва суғориладиган ерлардан тўғри фойдаланиш, меҳнатга ҳақ тўлаш ва моддий рағбатлантиришни такомиллаштириш масалалари билан қандай шуғуллангинлигини таҳлил этади. Иккинчи группа Ражаб Полвонов раҳбарлигида чорвачилик маҳсулотлари ишлаб чиқаришни янада кўпайтириш имкониятларини ўрганади. Рўзимат Мадаминов бошлиқ учинчи группа мусобақани ташкил этилишини ҳамда В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллиги шарафига олинган қўшимча мажбуриятларнинг қандай бажарилаётганини текширади. Тўртинчи группа Эгамберган Жуманиёзов раҳбарлигида КПСС Марказий Комитети октябрь (1968 йил) Пленуми илгари сурган талаблар асосида амалга оширилаётган тадбирлар қандай бажарилаётганлигини кўриб чиқади. Бош агроном Нурёз Курёзов бошчилик қилаётган бешинчи группа хўжаликнинг барча соҳаларида партия кучлари қандай жойлаштирилганини ўрганади, партия комитети структурасини янада такомиллаштириш юзасидан ўз фикрларини тақдим этади. Бошқа бўлимларнинг вазифаси ҳам худди шундай аниқ белгиланган.

Шу нарса характерлики, коммунистлар воқеаларни ва фактларни чуқурроқ англашга, ҳисобот даврида бўлган ишларни атрофлича ўрганишга, КПСС XXIII съездидан сўнг юз берган барча янгиликларни, қимматли нарсаларни умумлаштиришга, камчиликларни юзхотир қилмай очиб ташлашга ҳар қачонгидан кўпроқ ҳаракат қилмоқдалар. Активларнинг, партком аъзоларининг ҳар томонлама пухта доклад тайёрлашда парткомга яқиндан ёрдам бериш учун астойдил ҳаракат қилаётганликлари сезилиб турибди. Улар йиғилишда ўртоқларча ошкора ва шу билан бирга принципиал, таъсирли гаплар бўлиши учун пухта доклад тайёрлашга киришганлар. Йиғилишга тайёргарлик давридаёқ қарор топган, тажрибада синалган шакл ва методлар танқидий назар билан таҳлил этилмоқда.

Менинг қўлимда колхоз бош бухгалтери Ниёзмат Худойберганов, колхозчи Саъдулла Абдуллаев, табелчи Соли Аҳмедов, зоотехник Худойберган Отажонов тайёрлаган материаллар турибди. Улар бригада ва ферма ишлари ҳалигача эскичасига, чуқур таҳлил этилмай, баҳоланаётганлигини зўр ташвиш билан баён қилганлар. Чиндан ҳам бизда у ёки бу коллективнинг, худди шунингдек цех партия ташкилоти иш даражасини планни қандай бажараётганликларига қараб баҳо бериш одат тусига кириб қолган. Тўғри, ким кўп маҳсулот берган бўлса уни шарафлаш ва ҳурматлаш керак. Бу муҳим мезонни ҳисобга олмаслик мумкин эмас. Лекин шу билан бирга уни мавжуд жиддий етишмовчиликларни яширадиган қалқонга айлантириш ярамайди.

Бизда резервлар оз эмас. Бригадаларнинг ярми ҳали умумколхоз эришган ўртача кўрсаткичларга етиб олмаган. Агар колхозда бир центнер пахта етиштириш 27 сўмга тушаётган бўлса, баъзи бригадаларда бундан анча ортиққа тушмоқда. Қўй, чўчқа гўшти, сут, пилла, сабзавот таннархини пасайтириш имкониятларидан ҳалигача ёмон фойдаланилмоқда. Эгамберган Иброҳимов бошқараётган группа ўз эътиборини кадрлар билан ишлаш ишига қаратган. Активлар ҳисобот докладида хўжалик ходимининг ишини баҳолашга бошқача қараш лозимлигига у қандай ташаббус кўрсатаётганлигини, резервлардан қандай фойдаланаётганлигини, меҳнатни ва бошқаришни илмий ташкил этишдан амалда қандай фойдаланаётганлигини ҳисобга олиб, бунга алоҳида эътибор беришни таклиф этмоқдалар. Улар илмий иқтисодий фан ва техника эришган янгиликларни ўрганишга, сиёсий ўқишга етарли баҳо бермаётган раҳбарларни ва мутахассисларни қаттиқ танқид остига олишни таъкидламоқдалар. Бизда кўп йиллардан бери жойида депсиниб турган паст ҳосил олаётган бригадалар бор. Справкаларда уларнинг камчиликлари ва етишмовчиликлари ҳар томонлама очиб ташланмоқда. Бу материаллар ҳисобот докладининг тиш-тирноқли бўлишига, кўпларни танобини тортиб қўйишга ёрдам беради. У кишиларни ўйлатибгина қолмасдан ўз фикрларини айтишга мажбур этади.

Аниқки, йиғилишга тайёргарлик кўриш планида ҳамма нарсани тўла ҳисобга олиш қийин. Шуниси қувончлики, партия аъзоларининг ўзлари унинг бўлимларини тўлдирмоқдалар. Жумладан, коммунистларнинг ишлаб чиқаришдаги, жамоат ҳаётидаги ва турмушдаги авангардлик ролини чуқурроқ ўрганишни, парткомнинг жамоат ташкилотларига раҳбарлигини партия сафига ишлаб чиқариш илғорларини шахсан танлаб олиш принципига қаттиқ риоя қилишни, ёш коммунистлар билан ишлашни кўриб чиқишни таклиф қилдилар. Буларнинг ҳаммаси ҳисобга олинди ва ҳисобот докладида албатта ўз ифодасини топади.

Қандай масала кўрилмасин — у ижронинг текширишни йўлга қўйилишими ёки цех партия ташкилотларининг ишими, идеология ишининг аҳволи ёки партия топшириқларининг бажарилишими ҳаммасига коммунистлар зўр қизиқиш билан қарамоқдалар. Партком буни ҳисобга олиб ҳисобот докладида партия ташкилоти ҳаётининг ҳамма томонларини тўлароқ очиб беришга интилмоқда.

Ҳозир колхозда цех партия ташкилотларида ҳисобот-сайлов йиғилишлари ўтмоқда. Бу йиғилишларда коммунистлар зўр активлик кўрсатмоқдалар, тажрибаларни ҳар томонлама умумлаштиришга, камчиликларни жиддий равишда очиб ташлашга ҳаракат қилмоқдалар.

Ремонт устахонасида бўлиб ўтган ҳисобот-сайлов йиғилишида жами 18 коммунистдан 12 киши музокараларда қатнашган, чорвачилик фермасида ҳар икки коммунистдан бири, 4-6-бригадаларда коммунистларнинг ҳаммаси сўзга чиққан. Партия комитети коммунистларнинг таклиф ва танқидий мулоҳазаларини синчиклаб ўрганмоқдалар. Шуни ҳам қайд этиш керакки, цех партия ташкилотларининг ҳисобот-сайлов йиғилишларида Хоразм область партия комитетининг секретарлари Р. Жуманиёзов, Хива район партия комитетининг секретари П. Машарипов, райком бюросининг аъзоси, райижроком раиси Н. Худойберганов ўртоқлар қатнашиб сўзга чиқдилар.

Ҳисобот-сайловга тайёргарлик кўришнинг майда иши бўлмайди, унга ҳар томонлама, олдиндан пухта ҳозирлик кўриш керак. Партком сентябрь ва октябрь ойларида барча бригада ва группаларнинг қилган ишлари юзасидан ахборотларини эшитади. Бу тадбир уларнинг таклиф ва мулоҳазаларини тўлароқ ўрганиш, ҳисобот докладининг асосий йўналишларини белгилаш имкониятини беради.

Пахта далаларида «оқ олтин» кундан-кунга бодроқ сингари очилмоқда. Колхоз меҳнаткашлари теримни ҳар жиҳатдан пухта тайёргарлик билан кутиб олмоқдалар. Мавжуд 33 пахта териш машинаси теримга шай турибди, хирмонлар сушилкалар, тартибга солинган. Пахта топширишнинг қаттиқ графиги тузиб чиқилган: ҳар 25 кунда тайёрлаш пунктларига 6320 тоннадан «оқ олтин» топшириладиди. Колхоз коммунистлари ўзларининг ҳисобот-сайлов йиғилишларига ҳар қачонгидан ҳам жипслашган, янги тажрибаларни ўрганган, кузги ишларни намунали ўтказишга тўла ишонган, юбилей йилида барча белгиланган марраларни муваффақиятли эгаллашга тўла ишонган ҳолда бормоқдалар.

ДЎСТЛИК ТАРОНАЛАРИ

ЎЗГАРТИРИЛГАН ТОҒЛАР

Қирғизистон рассомлари асарларининг кўргазмасида Олатов қорли чўққиларининг гўзаллиги, Иссиқкўлнинг мовий осмони, совет кишисининг меҳнати билан қиёфасини ўзгартирган дала ва боғларнинг кўркамлиги, ажойиб ўлканинг ҳамма рангба-ранг туслари мужассамланган эди. 6 сентябрь куни Ўзбекистон ССР халқ хўжалиги ютуқлари виставкасида қирғиз рассомлари асарлари кўргазмасининг тантанали очилиш маросими бўлди.

Ўзбекистон рассомлар союзи правлениеси президиумининг аъзоси, республика халқ рассоми Чингиз Аҳмаров қисқача кириш нутқида ўз ҳамкасбларининг санъати билан учрашиш қувончлари тўғрисида гапирди.

Қирғизистон рассомлар союзининг раҳбари Турғунбой Содиқов республиканинг жуда ёш лекин ўз қиёфасига эга бўлган тасвирий санъатининг ривожланиш йўллари тўғрисида йиғилганларга гапириб берди. Қирғизистонда биринчи бадиий виставка бундан бор-йўғи ўттиз беш йил илгари очилган бўлса бугун бу ўлкада тасвирий санъатнинг ҳамма турлари ва жанрлари — рассомлик санъати, графика, ҳайкалтарошлик, театр декоратив, монументал санъат бор.

Виставкада кўрсатилган асарлар бугунги баланд тоғли мамлакат тасвирий санъати гуллаб-яшнаганининг ёрқин далилидир. С. Чуйков, Г. Айтиев, Л. Ильина, С. Ақилбеков, Д. Флекманнинг халқ ҳаёти тўғрисида ҳикоя қилувчи полотнолари ғоят жозибали чиққан. А. Осташев гравюраларида, Т. Содиқовнинг ёғоч ҳайкалларида одамнинг энг оддий ишларидаги фақат санъаткор кўзигина илғаб оладиган нозик ҳаёт акс эттирилган. Б. Жумабоев гравюраларида «Манас» достонининг қаҳрамонлари тасвирланган.

Бугунги Қирғизистоннинг тасвирий санъати фақат бадиий виставканинг ўзидангина иборат эмас. Қирғизистон адабиёти ва санъати декадаси тантанали равишда очилган Навоий номли опера ва балет театрининг саҳнаси ҳам бу борада кўп нарса кўрсатди. Рассом А. Арефьев талқинидаги концерт декарациялари қирғиз диёрининг табиати, бу диёр эгасининг чуқур фикри ва гўзаллигини, табиат қиёфаларини, халқчиллик ва замонавийликни ифодалади.

Виставкадаги «Ўзгартирилган тоғлар» деган бир асар бутун виставкага ном қилиб олинса арзигудек. 230 фотосурат республика ҳаётининг барча томонлари ҳақида, унинг экономикаси ва маданияти тўғрисида ҳикоя қилади.

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ҳузуридаги Радиоэшиттириш ва телевидение давлат комитетининг раиси У. Е. Иброҳимов фотосуратлар виставкасини очди. Қирғизистон ССР Министрлар Совети ҳузуридаги Радиоэшиттириш ва телевидение давлат комитетининг раиси А. Т. Токенбаев виставка очилишига келган кишиларни табриклади.

Виставкаларни очиш маросимида Қирғизистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари В. Т. Муроталиев, Қирғизистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари С. Б. Бегматов, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари Р. Н. Нишонов, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари М. Т. Турсунов ҳозир бўлдилар.

(ЎзТАГ).

ҚАРДОШЛИК МАДҲИ

Ўзбекистонда ўтаётган қирғиз адабиёти ва санъати декадаси қондош ва жондош икки халқ дўстлигининг ёрқин тантанасига айланиб кетди. Шу қутлуғ айём арафасида Қирғизистон Компартияси Марказий Комитети, Қирғизистон ССР Олий Совети ва Министрлар Советининг органи — қирғиз ва рус тилида чиқадиган **«Советтик Кыргызстан»** ва **«Советская Киргизия»** газеталарининг қўшма сонлари ўзбек ва қирғиз халқлари ўртасидаги тобора мустаҳкамланиб бораётган қадрошлик ва биродарликни мадҳ этишга бағишланган. Газета саҳифаларидан халқлар дўстлигининг улкан куйчиси академик, шоир Ғафур Ғуломнинг илиқ шеърий мисралари, Ўзбекистон Ёзувчилар союзи правлениеси президиумининг раиси, таниқли ўзбек драматурги Комил Яшиннинг «Бизнинг уй — сизнинг уйингиз» мақоласи ўрин олган. Шунингдек, СССР Халқ артистлари Ҳалима Носирова, Мукаррама Турғунбоева, Олим Хўжаев, Раззоқ Ҳамроев, қардош Қирғизистон санъати юлдузлари — Совет Иттифоқи халқ артистлари Сайра Кийизбоева, Муродбек Рисқулов, таниқли қирғиз ёзувчиси Тўхтаболот Абдумўминовларнинг икки халқ адабий ва маданий ҳамкорлигига бағишланган мақолалари ҳам газетхонлар эътиборига ҳавола қилинган.

Бизнинг интервью

ҚУВОНЧИМИЗ ЧЕКСИЗ

Ҳа, бугун қувончимизнинг, шодлигимизнинг чеки йўқ. Бугун меҳри қалбларимизнинг энг тўридан ўрин олган биродарларимиз — ўзбек қардошларимизнинг юртида, хонадонида азиз меҳмонмиз. Қадрли оға-инилар, биродарларнинг дийдор кўришишларига сабаб бўлган маданиятимизнинг катта байрами — декададан ғоят хурсандмиз.

Тўйга, энг яқинингнинг уйига совға-саломсиз, тўёнасиз бормайсан, албатта. Мен ҳам байрамимизга ўзимнинг асарларим билан келдим. Декада кунлари ўзбек диёри осмонида қирғиз тароналари янграр экан, менинг ҳам куйларим, қўшиқларим авжига чиқади, санъатсевар ўзбек халқига завқ-шавқ бағишлайди. Ажойиб санъат кошонаси Навоий номли театр саҳнасида «Манас» опера асарим қўйилади.

Мен ўзбек тупроғида яна шунинг учун ҳам бахтлиманки, бу ерда қадрдон дўстларим — ҳамкасбларим М. Ашрафий, М. Бурхонов, А. Жабборов, С. Юдаков, М. Левиев ва бошқалар билан кўришаман, суҳбатлашаман, ижодий фикр алмашаман.

Менга, кекса бир санъаткорга жуда катта илтифот кўрсатган ўзбек биродарларимдан чексиз хурсандман, миннатдорман.

Абдилас МУЛДИБОЕВ,
СССР халқ артисти, композитор.

САНЪАТИМ БИЛАН

Ўзбек диёри, хусусан Тошкент шаҳри мен учун энг азиз, энг қимматли, ўзбек халқи эса энг қадрдон, энг меҳрибон бўлиб қолган. Худди шу ўлкада, шу халқ гувоҳлигида мен катта санъат чаманига йўлланма олганман. 1965 йили Тошкентда ўтказилган Ўрта Осиё ва Қозоғистон республикалари вокалчиларининг конкурсида қатнашиб, конкурс лауреати деган шарафли унвонга эга бўлганман.

Яна шу сўлим диёрда, шу меҳрибон халқ хонадонида меҳмонман. Декадамиз кунлари мен ўзгача илҳом, ўзгача кўтаринкилик билан хизмат қиламан, бор талант-маҳоратимни ишга соламан. Тошкентда Офелия Юсупова, Доно Курбонова деган ажойиб санъаткор — дугоналарим бор. Улар билан учрашиш мен учун бахт. Шу билан бирга яна янги дугоналар орттириш ниятим ҳам бор.

Чинакам санъатнинг қадрига етадиган санъатсевар ўзбек халқига таъзим қиламан.

Қаиргул САРТБОЕВА,
Қирғизистон опера ва балет театрининг солисткаси, вокалчилар конкурси лауреати.

МИРЗАЧЎЛГА МАРҲАМАТ!

Ўзбек билан қирғиз — азалдан қариндош. Бу икки халқ ўртасидаги дўстлик Совет ҳокимияти йилларида янада мустаҳкамланди, камолотга етди. Урф-одатларимиз, анъаналаримиз ҳам бир хил бўлганлиги учун алоқаларимиз ҳар дақиқа ривожланиб, мустаҳкамланиб боряпти. Борди-келдимиз ҳам кўп. Пахтакорлар мусобақаси, чорвадор-у соҳибкорлар беллашуви, адабиёт ва санъат декадалари, барча-барчаси муваффақиятларимизни кўпайтирмоқда, коммунизм қурилиши йўлида амалга ошираётган ишларимизга мадад бермоқда.

Буни Мирзачўлда истиқомат қилаётган турли халқлар дўстлигининг метиндек мустаҳкам эканлиги ҳам исботлаб турибди. Биз Ленин нигоҳ ташлаган қўриқ ерда ўзбеклар-у руслар, қозоқлар-у қирғизлар, тожиклар-у озарбайжонлар, қуллас турли миллат вакиллари аҳил бўлиб меҳнат қиляпмизки, унинг мевалари кўзга ташланиб турибди, тоғ-тоғ пахта хирмонлари аксида шундоққина кўриниб турибди.

Совхозимизнинг ташкил топганига ҳали бир йил ҳам бўлгани йўқ. Бу йил дастлабки пахта ҳосилини Ватанга армуғон қилмоқчимиз. Ҳар гектар майдондан 20 центнердан «оқ олтин» етиштирилади. Бунинг учун ҳамма асос бор. Тағин бир неча кунлардан кейин йиғим-терим бошланиб кетади. Бунга яхши тайёргарлик кўрганмиз. Шуларнинг ҳаммасини кўрмоқчи бўлсангиз, Мирзачўл сийнасида жасорат кўрсатиб ишлаётган совет кишилари билан суҳбатлашмоқчи бўлсангиз, биз томонларга ҳам марҳамат қилинг, азиз биродарларимиз!

Мамажон ДАДАЖОНОВ,
Мирзачўлдаги Ленин номли совхоз директори, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, Ўзбекистон ССР Олий Совети депутати.

ЛЕНИН ЙЎЛИ

Жусуп Турусбеков.

Ленин йўли — тошга тамға босган йўл,
Талай адир-довонлардан ошган йўл.
Таёқ судраб,
нажот истаб
Юрганларни ўз бағрига олган йўл.

Ленин йўли — энг мустаҳкам, одил йўл.
Йўллар ичра кенг ва ёруғ, нодир йўл.
истаса ёв
солмоқни ғов,
Ундайларни парчалашга қодир йўл!

Ленин йўли — бахт-саодат йўлидир,
Меҳнаткашга шон ва шавкат йўлидир.
гуллар очиб,
нурлар сочиб
Порлаб турган бу йўл — роҳат йўлидир.

Кўролмасдан ёвлар санқиб юрдилар,
Тишлайман деб, Ойга қараб хурдилар.
орсиз пастлар,
алаф-хаслар
Дайди итдай кўргилигин кўрдилар.

Бой-боёнлар иғво тўқиб жавради,
Содда халқни беҳудага авради.
аммо барин
қирқиб пайин
Ленин қўли буткул яксон айлади!

Ленин йўли — меҳнаткашнинг бахт йўли,
Толе йўли, илҳом йўли, завқ йўли.
ишчилар, боқ!
кенг ва порлоқ —
Бу йўлга ундар доим Ленин қўли!

ЛЕНИН

Сулаймон МАЙМУЛОВ.

Одамларнинг кўз нуридан
яралган Ленин,
Одамларнинг пок умридан
яралган Ленин.
У яралган
одамларнинг соф тилагидан,
У яралган
одамларнинг соф юрагидан.
Ақл ила зеҳнлардан
яралган Ленин,
Севинч ила меҳрлардан
яралган Ленин,
Одамларнинг жон-дилидан
яралган доҳий,
Бугун бизга мамнун боқар
узмай нигоҳин!

Барот БОЙҚОБИЛОВ,
таржимаси.

ҚИРҒИЗ ЭЛИ

Қирғиз — улуғ эл бўлар,
Бағри дили кенг бўлар.
Ёшини суриштирсанг
Олатоққа тенг бўлар.

У донишманд эл бўлар,
Юмуш-ла банд эл бўлар.
Қизлари сулув-сулув,
Дуркун, хипча бел бўлар.

У меҳмондўст эл бўлар,
Ростгўй, чин сўз эл бўлар,
Азалий удуми шу:
Шод, очиқ юз эл бўлар.

У саҳий, шўх эл бўлар,
Гинаси йўқ эл бўлар,
Қалби унинг доимо
Ловиллаган чўғ бўлар!

О. ҲАКИМОВ таржимаси.

Қувончбек МАЛИКОВ.

ИНҚИЛОБ

Сен чиққан кун куни ботди
Эркка қарши бўлганларнинг
Сен чиққан кун тонги отди,
Қалби дардга
тўлганларнинг —
Инқилоб!

Қуёш каби ловуллайсан,
Нурга кўмиб бу оламни.
Сен ҳам падар, ҳам онасан,
Йўқотдинг дард, хўрлик
ғамни.—
Инқилоб!

Довуллардан ўтиб омон,
Тўсиқларга бериб зарба,
Йўқсилларга бахш этдинг
жон,
Энди ҳорма, энди ҳорма —
Инқилоб!

Бугун бўлди Ой ҳам яқин,
Коинотда Одам саси.
Яна жўшиб, яна қалққин,
Жаҳон кийсин бахт либосин,
Инқилоб!

Қирғизчадан Отаёр таржимаси.

Тошкентда Қирғизистон адабиёти ва санъати декадаси тантанали равишда очилди. Қирғизистонлик қардошлар Навоий номидаги театр саҳнасида ўз маҳоратларини намойиш қилдилар. Суратларда: қирғиз артистларининг чиқишлари.

И. Глауберзон фотолари.

Олий ўқув юртлари ҳаётидан

ҲАЁТ БИЛАН ҲАМНАФАС

Суратларда: ТошДУнинг собиқ биноси ва унга ўрнатилган мемориал тахта.

Тошкент Давлат университети мамлакатимизнинг йирик олий ўқув юртларидан биридир. Бундан роппа-роса 50 йил муқаддам, яъни 1919 йилнинг 7 сентябрида бу улкан илм масканига доҳиймиз В. И. Лениннинг шахсан ўзи асос солган эди.

В. И. Ленин кўрсатмасига мувофиқ бунёд этилган университет ишларини йўлга қўйишда Коммунистик партия ва Совет давлатининг кўзга кўринган арбоблари — Я. М. Свердлов, А. В. Луначарский, В. Д Бонч-Бруевич, Н. К. Крупскаялар актив иштирок этдилар. Бу борада М. И. Калинин, М. В. Фрунзе, В. В. Куйбишев, М. Н. Покровскийларнинг хизматлари ҳам катта бўлди.

Дастлабки даврларда Тошкент университети педагогик коллективининг ўзагини Москва ва Петроград университетларидан Тошкентга келиб, ўз ҳаётларини янги илм ўчоғи тақдири билан боғлаган профессор ва ўқитувчилар ташкил этди.

Университет халқ хўжалигининг ҳамма тармоқлари учун малакали кадрлар тайёрлаш масаласида жуда муҳим роль ўйнади. Университетни битириб чиққан минглаб мутахассислар Ўрта Осиёнинг ҳамма республикаларида социалистик қурилиш ишида актив иштирок этмоқдалар.

Бу илм даргоҳи бағридан ажойиб партия ва совет раҳбар ходимларининг катта отряди ҳам ҳаётга йўлланма олди. Университетда таълим олганларнинг жуда кўпчилиги кейинчалик йирик олимлар қаторидан жой олдилар. Шуниси қувончлики, уларнинг деярли ярмидан кўпроғи маҳаллий миллат кишиларидир.

Тошкент Давлат университети кўплаб олий ўқув юртларининг майдонга келишида асосий база бўлиб хизмат қилди. Унинг қучоғидан Тошкент политехника институти, медицина, қишлоқ хўжалиги, педагогика институтлари ажралиб чиқдилар. Республика Фанлар академияси ходимларининг асосий қисми университет қўйнида камолотга етганлар.

Тошкент Давлат университети барпо этилганидан бери унинг бағридан 25000 дан ортиқ мутахассис кадр етишиб чиқди. Шу кунларда университетда 13 факультет ва 98 кафедра ишлаб турибди. Уларда 15000 га яқин студент илм-фан сирларини пухта эгалламоқдалар. Университетда Ўзбекистон ва бутун Ўрта Осиё учун мўлжалланган ижтимоий ва табиий фанлар ўқитувчилари малакасини ошириш факультетлари ишлаб турибди. Университет қошида ҳозир 300 дан ортиқ аспирант таълим олмоқда.

Ўтган йиллар мобайнида бу ерда физик электроника, органик химия ва табиий бирлашмалар химияси, минералогия ва геохимия, эҳтимоллик назарияси ва математик ҳисоблаш, сонлар назарияси, люминисценция, гидрогеология, экология, фитогельминтология каби соҳалар бўйича бир қатор илмий мактаб ва йўналишлар шаклланди ва ҳозир ҳам муваффақиятли иш олиб бормоқда. Шунингдек ижтимоий фанлар юзасидан ҳам йирик тадқиқотлар устида ишланмоқда.

Бу мактаб ва йўналишларга ўз илмий фаолияти билан фақат Совет Иттифоқида эмас, чет элларда ҳам кенг шуҳрат қозонган олимларимиз бошчилик қилмоқдалар. Уларнинг кўпчилиги Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг академиклари, СССР Фанлар академиясининг мухбир аъзолари ва халқаро илмий жамиятлар ва ташкилотларнинг фахрий аъзоларидирлар. Бундай олимлар жумласига О. С. Содиқов, Т. А. Саримсоқов, Қори-Ниёзий, Т. З. Зоҳидов, Н. Т. Тўлаганов, Ё. Ҳ. Тўрақуловлар киради.

Ҳар йили университетда ўрта ҳисобда 125 кандидатлик, 10 докторлик диссертациялари ёқланади, 20 дан ортиқ монография эълон қилинади, 800 босма қоғозга яқин тўпламлар, илмий мақолалар нашр этилади.

В. И. Ленин номидаги Тошкент Давлат университети республикамиз маданий ҳаётида муҳим ўрин эгаллайди. Уни битириб чиққанларнинг кўпчилиги Ўзбекистон маданий фронти ходимлари ҳисобланадилар.

Шуни алоҳида таъкидлаш керакки, ўзбек аёлларининг асрлар оша ҳукм суриб келган тенгсизлигини тугатишда ҳам университетнинг хизматлари ниҳоятда катта бўлди. Университетимизда тарбияланган маҳаллий миллат аёлларининг кўп қисми ҳозир совет интеллигенциясининг етакчи отряди қаторидан ўрин эгалладилар ва давлат ҳамда жамоат ишларида эркаклар билан баравар иштирок этмоқдалар.

Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 50 йиллиги муносабати билан ўтказилган социалистик мусобақаларда Тошкент Давлат университети эришган муваффақиятлари учун Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми, республика Министрлар Совети ва Ўзбекистон касаба союзлари советининг Эсдалик байроғи билан мукофотланди.

Шу кунларда Тошкент Давлат университетининг кўпминг кишилик коллективи В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллик юбилейига муносиб ҳисса қўшиш учун ҳормай-толмай меҳнат қилмоқда.

С. СИРОЖИДДИНОВ,
В. И. Ленин номидаги Тошкент Давлат университетининг ректори, академик.

Бугун — нефть ва газ саноати ходимлари куни

ТОНГ ЎЙЛАРИ

Бугун тонгда туриб яна ишларимиз ҳақида ўйладим. «Қора олтин» булоқларининг кўзини очаётган ажойиб ҳамкасбларим кўз ўнгимга келди. Эҳтимол, бугун байрам куни ҳам улар ишдадир. Ахир, конларда иш бетўхтов, бетиним-ку. Намангандаги разведка мақсадида пармалаш идорасининг уддабурон устаси А. Мирзааҳмедов ҳам бугун вахтага чиқдимикин, «қора олтин» ишқида ер қаърини ўяётганмикин. Ўртоқ Мирзааҳмедовнинг ишлари бирлашмамиз ишчилари ва мутахассислари ўртасида тилга тушган. Пармакашлар сардори бошлиқ бўлган бригада планларни ҳамиша ортиғи билан бажаради. Унинг қўқонлик ҳамкасби М. Отажонов ҳам таниқли мастердан қолишмаяпти. «Қора олтин» қазиб олиш усталаридан А. Мансуров ва Д. Эргашев ўртоқлар ҳам белни маҳкам боғлаб ишлашяпти. Қаторингда норинг бўлса, юкинг ерда қолмайди, деганларидек, «Жанубий Оламушук» ва «Шимолий Сўх» конларида ана шундай азаматлар ишлаётганлиги учун нефть булоқлари ҳамиша жўш уриб турибди.

Нефть ва газ қазиб чиқариш топшириқларини ортиғи билан бажаряпмиз. Саккиз ой мобайнида халқ хўжалигимизга бир неча минг тонна нефть ва 45 миллион кубометрга яқин газни пландан ташқари етказиб бердик. Фарғона ва Жарқўрғон нефть бошқармаларига қарашли корхоналар, «Жанубий Оламушук» ва «Полвонтош» конларининг коллективлари социалистик мусобақада пешқадамлик қилмоқдалар. Меҳнатимиз юқори тақдирланяпти. Нефтчиларнинг Бутуниттифоқ социалистик мусобақаси иккинчи кварталда якунланганида СССР Нефть қазиб олиш саноати министрлигининг иккинчи пул мукофоти «Полвонтош» кони коллективига берилди. «Жанубий Оламушук» кони меҳнаткашлари эса Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ва Ўзбекистон касаба союзлари Советининг кўчма Қизил байроғини олишга муяссар бўлдилар. Фарғона нефть бошқармаси ва «Бўстон» кони коллективлари ҳам пул мукофотларига сазовор бўлдилар.

Биз янги-янги нефть конларини ишга солиш ҳаракатида зўр бериб меҳнат қилмоқдамиз. Қашқадарё ва Бухоро областларидаги жанубий-ғарбий ва ғарбий «Юлдузқоқ», «Сарича», «Қорабайир» ва «Тошли» конларини ишга солмоқдамиз. Ана шу конлардаги ёнилғи манбаларининг дастлабки запасларини яқин орада аниқлаб чиқамиз. Қудуқларнинг иш режимини белгилаб оламиз. Сўнгра бу конлар эксплуатацияга топширилади. Фарғона водийсидаги конларни телемеханизациялашда катта ютуқларга эришилди. Конлардаги ҳамма қудуқлар ва насос станциялари ишини кишиларнинг иштирокисиз «СТФ-1» системаси ёрдамида назорат қилиб турибмиз.

Халқ хўжалигининг нефтга эҳтиёжи кун сайин ортиб бормоқда. Шу боисдан ҳам биз янги конларни очиш мақсадида геология-қидирув ишларини кенг кўламда олиб бормоқдамиз. Чуқур қудуқлар кавламоқдамиз. Чуст-Поп майдонида қазилаётган қудуқнинг чуқурлиги 5500 метрга етди. Бу қудуқнинг чуқурлиги 6200 метр бўлиши керак. У фақат Ўрта Осиёдагина эмас, умуман Совет Иттифоқидаги энг чуқур қудуқлардан бири бўлади.

«Ўзбекнефть» бирлашмаси қарамоғидаги корхоналарнинг коллективлари В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигини муносиб кутиб олиш учун зиммаларига катта социалистик мажбуриятлар олишган. Уларнинг бугунги ғайрат-шижоати, меҳнати ваъда бажарилишидан дарак бериб турибди.

А. ИСМОИЛОВ,
«Ўзбекнефть» бирлашмасининг бошлиғи, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган нефтчи.

СЎНГГИ ПОЧТАДАН

ЛЕНИНЧА ЭЛЕКТРЛАШТИРИШ ПЛАНИ АМАЛДА

Улуғ Ленин «Коммунизм — Совет ҳокимияти плюс бутун мамлакатни электрлаштириш, демакдир», — деб таълим берган эди. Доҳийнинг юз йиллик юбилейи унинг барҳаёт ғоялари тантана қилаётган бир шароитда ўтмоқда. Наманган областининг азамат нурчилари доҳий режаларини амалга ошириш йўлида зўр ғайрат ва ташаббускорлик курсатиб юбилейга муносиб совға тайёрладилар. Областнинг колхоз, совхозларини ёппасига электрлаштириш муддатидан илгари тугалланди.

Ўзбекистон КП Наманган область комитети ва меҳнаткашлар депутатлари область Советининг органи — «Наманган ҳақиқати» газетасининг 5 сентябрда чиққан сони ана шу катта воқеага бағишланган.

Газетанинг биринчи бети буюк Ленин ғояларининг тантанасини ифодаловчи плакат билан безатилган. Шу бетда «Ҳар хонадон — нурли, чароғон» сарлавҳали бошмақола берилган. Бунда хабар қилинишича областда 9 та йирик подстанция, 1424 та трансформатор киоски, 8592 километрли нур узатгич линиялари бунёд этилган. Шунингдек, 4 та гидроэлектростанция қурилган.

Газетанинг ички саҳифаларида Наманган электр тармоқлари корхонасининг директори ўртоқ Ҳ. Мамарасулов билан суҳбат, Янгиқўрғон район ижроия комитети раиси Т. Маллаоевнинг «Муносиб ҳисса», Наманган электр тармоқлари корхонаси директорининг ўринбосари, Поп районини ёппасига электрлаштириш бўйича штаб бошлиғи Қ. Акбаровнинг «Қисқа муддат ичида» сарлавҳали мақолалари берилган.

Наманган энергетикасининг қалдирғочи, 2-ГЭС қурилиши қатнашчиси Абдулла Эшонхонов бундан йигирма беш йил олдин бунёд этилган ГЭС қурилишидаги халқ жасорати, бирдамлик билан қилинган меҳнати ҳақида ҳикоя қилади.

«Наманган ҳақиқати»нинг доҳий режалари рўёбга чиқарилишига бағишланган мазкур сони буюк Ленин туғилган куннинг 100 йиллиги олдидан тайёрланган муносиб армуғондир.

ЗЎРАКИ АКТ

ФЕЛЬЕТОН.

Сиз «акт» деганда нимани тушунасиз, билмадик, лекин бизнинг қаҳрамонларимиз кўз олдига жарақ-жарақ пул келади. Тўғрироғи, улар «акт»дан пул ясашади. Чирчиқ пойафзал фабрикасининг машҳур «акт»чиларидан бири катта бухгалтер Н. Дорофеева бўлади. Кассир Н. Голубчик бу қалтис шотининг иккинчи поғонасида туради. Е. Саможевская учинчи поғонада. Фабрика директори В. Владимиров, бош бухгалтер С. Садриддинов, унинг биринчи муовини М. Бедина ва бошқалар лавозимига қараб шотининг қолган поғоналарини эгаллашган.

Фабрикага қарашли 2-цехнинг катта бухгалтери Е. Саможевская бу «акт»ларнинг пири чиқиб қолди. Мана, ўзингиз баҳоланг: кассир Н. Голубчик ҳар сафар ишчи-хизматчиларга бир халта пул тарқатади. Нафс деган бало ҳаккалак отиб, 1 сўм, 2 сўмга қаноат қилмай, охир бегуноҳ Голубчикнинг оёғидан (белидан эмас) чалиб, чўзилтириб қўйди. Бечора шу ётганча хаёл суриб кетди: «Фабрикага кассир бўлганимдан бери 10 марта, 20 марта, балки юз марта пул тарқатгандирман. Омон бўлсак, минг марта ҳам тарқатармиз. Лекин 1 сўм, 2 сўм билан қачон бу халта тўлади? Минг марта бетни қалин қилгунча, бир марта чарм қоплаб халта-палтаси билан жиғилдонга боссам-чи...».

Шу пайт катта бухгалтер Е. Саможевская ҳам жиғилдонига қурт тушиб, ҳамтовоқ излаб юрганди, Голубчик билан қоронғуда топишиб қолди.

— Э-э, қуртингизни олиб қўяман, хоним, — деди Голубчик. — Давоси битта «акт»-да.

— Яшанг, паҳлавон, — деди бухгалтер сувдаги бўлкадай эриб. — Отингиз Голубчик бўлса ҳам, ичидан пишган кўринасиз.

1966 йилда тузилган биринчи «акт»дан икки чўнтакка 1800 сўм тушди. 1967 йилда тузилган иккинчи «акт»ни 2000 сўмга етказиш учун ҳар икки томон дунёдаги бор ҳийлани ҳам, йўқ ҳийлани ҳам ишга солишди. 1968 йил келди. Саможевская Голубчикка сирли ишора қилиб қолди:

— Хўш, паҳлавоним, янги йилда марра қанча бўлади?

— Хоҳласангиз қадаҳ кўтариб, хоҳласангиз қасам ичиб айтишим мумкинки, янги йилда 3 мингинчи довон ортда қолади!

Чиндан ҳам «3 мингинчи довон» ортда қолди. Бу икки ҳамтовоқ 1968 йилда давлат кассасидан роппа-роса 3 минг сўм ўғирлашди. «Ўғирлашди» десак хафа бўлишар, сиполикни қўлдан бермай «маданийлик» билан чўнтакка уришди.

Голубчик бир кун моддий ёрдам кассасининг катта бухгалтери Н. Дорофееванинг ҳам «виждони»ни секин ковлаштириб кўришга аҳд қилди. Кўрсаки, шўрлик «виждон» ачитқи қўшилган айрондай тап-тайёр. Бу «виждон»га битта ип ўтказиб хоҳланг судранг, хоҳланг миниг. «Қуруқ мингандан нима фойда? — ўйлади Голубчик. — Уни ўтгами, сувгами уринг, бош ёрилса ҳам бир фойда чиқсин!».

— Жонгинам, Дорофеева, қаерда ишлаётганингни биласанми? — гапни айлантирди Голубчик. Бухгалтер ҳам маъноликкина илжайди:

— Моддий ёрдам кассасида.

— Биласанми, хоним, оламда бир янгилик бор. Уни «акт» дейдилар. Ҳозир сендан бошқа ҳамма бухгалтерлар буни яхши билади. Истасанг, сенга ҳам ўргатиб қўйсам. Қарабсанки, моддий ёрдам кассаси ўз-ўзинга ёрдам кассасига айланади-қолади. Ким кўрганга ёрдам қилиб, нима ташлаб кетаркин деб ҳиқичоқ тутиб юрасанми?

«Акт»нинг шарофати билан моддий ёрдам кассаси Дорофеева билан Голубчикнинг кассасига айланди-қолди. Шундан кейин бухгалтернинг қўли-қулига тегмай кетди. У «акт»ларни ўрганибгина қолмай, «ижодий» ўзлаштирди ҳам... Ишчи А. Безбородова янги уйга кўчиб моддий ёрдамга муҳтож бўлиб қолди. Ариза битиб 40 сўм ёрдам сўраб келганди, Дорофеева секин қармоқ ташлаб кўрса, чўтал чиқмайдиган:

— Қийналиб қолдим денг? Пулми, ҳмм... Йўқ эди-ку.

— Йўқни йўндириб бўлармиди, — деди-да, содда ишчи йўлига кетди. Бухгалтер эса унинг номига 40 сўм ёзиб, «йўндирганда қандоқ!» деди-да, чап чўнтакка солиб қўйди. С. Абибуллаева, Р. Содиқова каби моддий ёрдам сўраган ўнлаб ишчиларнинг аризасини секин олиб қолишди-да, ўзларини пуч ёнғоққа тўйдириб кузатиб қўйишди. Орқасидан эшикни маҳкам ёпиб, Дорофеева билан Голубчик ҳар бир аризага 50 сўмданни «акт» қилиб, бир-биридан чиройли имзо чекишди. Ишдан кейин ким кинога, ким театрга ошиқса, бу икки учар бўш вақтини имзо чекишни машқ қилиш билан ўтказадиган бўлиб қолишди. Тез кунда уларга ҳеч қандай «тўсиқ» қолмади. Чунки бутун фабриканинг имзосини ўзлаштириб олишди. Истаса ўнг қўл билан, истаса чап қўл билан қўйишади. Шундан кейин умрида моддий ёрдам кассасига қадам босмаган, ёрдам ҳам сўрамаган ишчилар Э. Ибраимова, У. Бегматов, Б. Тасибеков каби жами 33 кишининг номига 50 сўмдан «акт» қилиниб, 1374 сўм, авансдан ўғирлаш йўли билан 1524 сўм пул «ўз-ўзига ёрдам» кассасига ўтиб кетди.

Пул топган ақл топмайди деб ким айтади. Бизнинг Голубчикнинг ақли кун сайин ошиб борарди. Бўлмаса, у бу «йўл»ларни уйқусида топганми, ақли билан топган-да. У ақли ошаётганидан боши оғирлашиб бораётганини сезарди. Голубчик ошиб кетаётган ақлини ҳамтовоғи билан бўлишмоқчи бўлди:

— Жонгинам, бу кетишда қаергача борамиз? — сўраб қолди у.

— Турмагача! — деди бухгалтер жиддий.

— Вой-дод! — деди у бор ақлидан айрилаёзиб.

— Вой паҳлавоним, ҳазилни ҳам билмайсан, юрагингга балли. Модомики, турмадан қўрқар экансан, бунинг олдини олиб қўйиш керак. Моддий ёрдам кассасига, яъни ота мерос кассамизга илдизи бақувват аъзолардан тортишимиз керак. Бир гап бўлса...

«Акт»чилар шу кундан бошлаб одамларнинг илдизини ўлчаб кетишди. Илдизи «бақувват» кишиларга тезлик билан устма-уст 50-100 сўмдан «ёрдам» пули ёзила бошланди. Олдинига «йўқ-йўқ» деган тузуккина одамлар ҳам аста-секин кассага оғзининг таноби қочиб кирадиган бўлишди. Кичик лаборант Половова устма-уст икки марта «ёрдам» олувди, катта лаборант И. Пивенко «катта»лигига бориб уч марта олди. Ойига 200 сўмдан маош олиб келган учинчи цех бошлиғи Н. Қодиров ҳам «қийналиб» қолиб, 6 марта ёрдам сўраб келди. Бухгалтер Дорофеева билан кассир Н. Голубчик ҳам бирбирини 5-6 мартадан «ёрдам» пули билан сийлаб, «биздан катталар ҳам иликдай қилиб ютиб юборишяпти-ку» деб кўнгилни тўқ қилиб юришаверди.

Хуллас, фабрикада юзлаб чиройли «акт»лар тузилиб, минг-минг сўмлар ўнг чўнтакдан чап чўнтакка ўтиб турибди. Лекин ажабланарли жойи шундаки, фабрика директори В. Владимиров, бош бухгалтер С. Садриддинов ва унинг муовини М. Бедина ўртоқлар бу «акт»ларни кўзни чирт юмиб тасдиқлаб келишмоқда. Балки, кўзлар бекорга юмилмаётгандир?

А. ЗОКИРОВ,
Т. БОЙМИРЗАЕВ,
республика молия министрлиги назорат-тафтиш бошқармасининг Тошкент области бўйича ревизорлари.
Ш. УБАЙДУЛЛАЕВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

ГАЗЧИЛАР ТЎЁНАСИ

Газли кончилари ўз байрамларига арзигулик совға билан келишди. Улар табиий газ чиқариш бўйича саккиз ойлик топшириқни муддатидан илгари бажардилар. Пландан ташқари 458 миллион кубометр табиий газ олинди. Оловкорлар доҳий В. И. Ленин туғилган куннинг юз йиллиги шарафига социалистик мусобақани қизитиб ана шундай катта муваффақиятга эришдилар.

Биз ҳосил қилаётган «зангори олов» юзлаб саноат корхоналарини ҳаракатга келтиряпти, минглаб хонадонларда уй юмушини енгиллатяпти. Ҳозирги вақтда Бухоро газидан бутун мамлакатимиз баҳраманд бўлмоқда.

«Газлинефтегаз» бошқармасига қарашли «Учқур», «Қандим», «Янгиқозғон» конларида меҳнат қилаётган ҳар бир ишчи, оператор, слесарь, техник бир мақсад — табиий газ ишлаб чиқаришни янада кўпайтириш йўлида тер тўкяпти. Мен хизмат қилаётган «Учқур» газ кони ўз запаси ва ишлаб чиқараётган маҳсулоти жиҳатидан етакчи ўринда туради. «Учқур» газ йиғув пунктининг Ўрта Осиё-Марказ газ қувурига туташтирилгани корхонамиз ҳаётида катта воқеа бўлди. Кейинги йилларда бу ерда табиий газ, конденсат, нефть ишлаб чиқариш бир неча баравар ортди. Ўрта Осиё-Марказ газ қувурига «Газлинефтегаз» бошқармаси ҳозирги вақтда кунига 13.5-14 миллион кубометр табиий газ юбораётган бўлса бунинг анчагина қисмини «Учқур» кони беради. Конимизда ишлаб чиқариш илғорлари, коммунистик меҳнат зарбдорлари жуда кўп. Операторлардан П. Қаюмов, М. Григорьева, слесарь Н. Собиров, К. Васильев ўзаро социалистик мусобақада пешқадамлик қилмоқдалар.

Газ конларида малакали кадрларнинг кўпайгани яхши самаралар бермоқда. Айтайлик, илгари «Газлинефтегаз» бошқармасида 12 та олий маълумотли мутахассис ишлаган бўлса, ҳозир уларнинг сони 100 дан ошиб кетди. Корхонамизда меҳнатни илмий асосда ташкил этишга алоҳида аҳамият берилмяпти. Ўтган ойлар мобайнида 20 дан ортиқ рационализаторлик таклифи ишлаб чиқаришга жорий этилди. Натижада меҳнат унумдорлиги бир ярим баравар ошди. Бир неча ўн минг сўм иқтисод қилиб қолинди.

«Учқур» газ кони коллективи беш йилликнинг тўртинчи йили топшириғини 20 декабрда бажаришга енг шимарган. Биз пландан ташқари мамлакат саноати корхоналарига 750 миллион кубометр табиий газ ишлаб чиқариш учун курашмоқдамиз. Бу коллективимизнинг доҳий В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигига муносиб совғаси бўлади.

В. БОЛТАБЕКОВ,
«Газлинефтегаз» бошқармаси «Учқур» газ конининг инженери.

Пермь шаҳрининг серғайрат бинокорлари Тошкент жамолини очишга муносиб ҳисса қўшмоқдалар. Улар шаҳримизнинг собиқ Қашқар маҳалласидаги «Марказ-5» кварталида 10677 квадрат метр майдонда қурилиш ишлари олиб бормоқдалар. Пермликлар шу кунгача тўртта уй-жой биносини қуриб ҳамшаҳарларимизга тақдим этдилар. Бу уйларда 192 оила ҳовли тўйларини ўтказди.

СЎНГГИ ТУҲФА

Биродарларимиз томонидан қуриб битказилган 24 ҳовлили уй ҳам тошкентликлар хизматида. Буни 159-уйда яшовчи Ҳолида Азизова оиласининг қувончидан билса ҳам бўлади:

— Бизга пермликлар қуриб берган уй жуда ёқади. Ҳовлида подвал, ошхона, ҳовузча, водопровод, ҳужра ва сўри бор. Уйимиз беш хонали. Пермликлардан жуда миннатдормиз.

Пермликлар номига айтилаётган бундай илиқ сўзларни куплаб эшитиш мумкин. Шу кунларда қўли гул бинокорлар 36 хонадонга мўлжалланган 9-қаватли сўнгги 65-уйини комиссия ихтиёрига тақдим этдилар. Бу қурилиш ишида Д. Богданов ва Г. Зиновьев бошлиқ бригада азаматлари ленинча меҳнат вахтасида туриб ишлаб кўпчиликка намуна бўлдилар.

А. ФОЗИЛОВ.
А. МАННОПОВ.

ҚОРАҚАЛПОҒИСТОН ОБЛАСТЬ ПАРТИЯ КОМИТЕТИНИНГ ПЛЕНУМИ

НУКУС. («Совет Ўзбекистони» мухбири). Бу ерда Қорақалпоғистон область партия комитетининг навбатдаги пленуми бўлиб ўтди. Унда кадрлар билан ишлашнинг аҳволи ва уни яхшилаш тадбирлари ҳақидаги масала юзасидан область партия комитетининг биринчи секретари Қ. Камоловнинг доклади эшитилди.

Кун тартибидаги иккинчи масала юзасидан обкомнинг иккинчи секретари Б. А. Новицкий доклад қилди. У ўз докладида область, шаҳар ва район партия конференцияларида делегатлар томонидан айтилган фикр ва мулоҳазаларнинг, таклиф ва сўровларнинг бажарилишини кенг ёритиб берди.

Пленум муҳокама қилинган ҳар иккала масала юзасидан тегишли қарор қабул қилди.

Р. ЕШИМБЕТОВ.

ПАХТА ДАЛАЛАРИДА

Собир Оллоберганов бошлиқ бригадада ўтган йили гектаридан 52 центнердан ҳосил олинган эди. Бригада аъзолари бу йил ҳосилдорликни 55 центнерга етказиш мажбуриятини олишган. Бригаданинг барча майдондаги ғўзаси тўрт марта комплекс парваришдан чиқарилди. Ҳосил чанки эмас. Ҳар туп ғўзада 10-12 та кўсак бор. Эртаги кўсаклар очила бошлади.

Бригадада пахта йиғим-теримига пухта тайёргарлик кўриляпти.

Т. ХУДОЙШУКУРОВ,
Тўрткўл районидаги Димитров номли колхоз.

* * *

Номоз ака Жўраев меҳнатсевар одам. Шу кунларда у Қашқадарё область, Косон районидаги Ленин номли совхознинг 3-бўлими далаларида ғўза суғормоқда. Номоз акани ҳамма сувчиларнинг устози дейди. Совхознинг Чўли Қурбонов, Суйин Бўронов, Жалил Маҳмудов сингари ўнлаб сувчилари Номоз акадан ибрат олиб, меҳнатда намуна кўрсатмоқдалар. Бу азаматлар кунлик суғориш нормаларини 1,5-2 ҳиссадан адо этишяпти.

Р. ЖУМАЕВ.

* * *

Сирдарё область, Боёвут районидаги 3- «Боёвут» совхози 1- бўлимининг А. Жўлбеков бошчилик қилаётган бригадаси пахтакорлари 142 гектар майдондаги ғўзани машина теримига мослаб парвариш қилишяпти. Чунки, улар етиштирилган барча ҳосилнинг камида 90 процентини машинада териб олишмоқчи. Агрегатлар ремонтдан чиқарилиб, дала бошига келтирилиб қўйилди.

Р. МАВЛОНҚУЛОВ.

* * *

Ҳозир Пастдарғом районидаги «Ўзбекистон» колхозининг 2- бригадаси даласига борган киши ғоят мамнун бўлади. Ғўзалар серҳосил бўлиб ривожланмоқда. Ҳар туп ғўзада шиғил-шиғил кўсак. Бригадага ишбилармон, ташкилотчи Суюнбой Ҳайитов бошчилик қиляпти. Бригада 91 гектар пахта майдонига эга. Ана шу майдоннинг ҳар гектаридан камида 29 центнердан ҳосил кўтариш мажбурияти олинган. Бригада яқин кунларда пахта йиғим-теримига тушади.

К. ХОЛБЕКОВ,
Қ. НАФАСОВ.

Рассом ҳандаси

Мана компас ҳам қўлимизда, энди уйни адашмасдан бемалол топиб олаверамиз.

ОТА: — (ўғлига қараб) жуда соз. Полиз қўриқчисига ҳақ тўламайдиган бўлибмиз-да!

Ола? Одам чўкяпти-ю, бу атрофда бирорта тирик жон кўринмайди-я?

ЭР: — Уйқусираб Каримжонни уч марта эсладинг, ким у?
ХОТИН: — Вой ўлмасам, Каримжон ака, бу сиз-ку!

ХАРИДОР: — Мулла ака, балиқ илинадиган қармоғингиздан бирини бермайсиз-ми?

А. Холиқов ишлаган расмлар

Турли мамлакатларда

ИСРОИЛ АВИАЦИЯСИНИНГ ҲУЖУМЛАРИ

АММОН, 5 сентябрь. (ТАСС). Кеча Исроил ҳарбий ҳаво кучларининг самолётлари Иордан дарёси водийсидаги Иордания қисмларининг позицияларига уч марта ракета ёғдирди. Иордания қуролли кучларидан 1 киши ўлдирилди, уч киши яраланди, дейилади Иордания ҳарбий қўмондонлигининг ахборотида.

Эрта саҳарда Исроилнинг икки самолёти Тивериад кўлининг 24 километр жанубидаги Ал-Каррар районида Иордания позицияларини бомбардимон қилди.

Орадан бир неча соат ўтгач, дейилади ахборотда, Исроил авиацияси Дамия кўли районига икки марта ҳужум қилди. Бу ҳужумлар жами 45 минут давом этди.

Иордания зенитчилари Исроил самолётларини Иордания осмонини ташлаб қочишга мажбур этдилар.

ЭЛЧИНИ... ЎҒИРЛАБ КЕТИШДИ

НЬЮ-ЙОРК, 5 сентябрь. (ТАСС). Кеча Рио-де-Жанейрода қуролланган икки номаълум киши АҚШнинг Бразилиядаги элчиси Бэрк Элбрикни ўғирлаб кетди. Америка информация агентликларининг Бразилиядан хабар беришича, бу воқеа туш пайтида шаҳарнинг марказий кўчаларидан бирида содир бўлди.

Элбрик атиги бир неча ҳафта муқаддам ўзининг ишонч ёрлиқларини топширган эди.

ЛЕНИН ЮБИЛЕЙИГА

ДАМАШҚ, 5 сентябрь. ТАСС мухбири **К. Ампилов** хабар беради:

Бутун прогрессив инсоният билан бирга Сурия ҳам Владимир Ильич Лениннинг туғилган кунининг 100 йиллигини нишонлашга кенг тайёргарлик кўрмоқда. Мамлакатда шонли юбилейга аталган тадбирлар амалга оширилмоқда. Шаҳарларда кинофестиваллар уюштирилмоқда, виставка залларида фото ва бадиий кўргазмалар ташкил этилмоқда, маданий марказларда Ленинга бағишланган лекциялар ва докладлар ўтказилмоқда.

Хомс шаҳрида «Тасвирий санъатда Ленин образи» деган бадиий виставка очилди. Бундан олдин бу виставка Латакия, Халаб, Дамашқ шаҳарларига зўр муваффақият билан кўрсатилган эди.

Араб социалистик уйғониш партиясининг марказий органи «Ал баас» газетаси «Ленин юбилейи олдидан» деган махсус бўлим очди. Газетада «Ленин ва араблар дунёси» деган мақола эълон қилинди. Мақолада Ленин ва Улуғ Октябрь социалистик революциясининг ғоялари араб мамлакатларидаги миллий озодлик ҳаракатининг ривожланишига қандай таъсир ўтказганлиги ҳикоя қилинади. Араблар Лениннинг асарларида, дейилади газетанинг мақоласида, жамиятда бўлаётган жараёнлар ҳақиқатан илмий талқин қилиб берилганлигини кўрмоқдалар. Улар шу мақолалардан билим олмоқдалар, янги турмуш қуриш тажрибасини ўрганмоқдалар. Шу сабабли айниқса Бирлашган Араб мамлакати, Сурия ва Жазоир сингари мамлакатларда Ленин асарларига талаб катта эканлиги тасодифий эмас.

ЎРИНЛИ ХАВОТИРЛАНИШ

НЬЮ-ЙОРК, (ТАСС). Колорадо штатида «Рулисон» деган шартли ном билан ер остида 40 килотонна қувватдаги ядро қуролини портлатиш мўлжалланмоқда.

Колорадо ва унга ёндош районларнинг аҳолиси бу хабарни ташвишланиб, хавотирланиб кутиб олди. Аҳолининг суд органларига йўллаган арзномаларида кучли ер ости ядро портлаши ўтказишни тақиқлаш талаб этилади, чунки бундай портлаш оқибатлари аҳолининг ҳаётига таҳдид солиши, ер ости сизот сувлари ва атмосферани зарарлаши мумкин.

Аммо арзномаларни қўлига олган АҚШ олий суди ундаги огоҳлантиришларни назар-писанд қилмай, портлашни тақиқлаш тўғрисидаги талабни рад этди.

МАО ЦЗЭ-ДУННИНГ ФАЛОКАТЛИ СИЁСАТИ

ЛАГОС, 4 сентябрь. (ТАСС). Африка ва Осиё халқларининг империализмга қарши курашига зарар етказаётган Мао Цзэ-дун бузғунчилик сиёсатини Нигериядаги «Эдванс» газетаси қораламоқда.

«Эдванс» газетаси Совет тинчлик сиёсати билан Мао Цзэ-дуннинг авантюристик йўли ўртасида катта фарқ борлигига эътиборни жалб қилмоқда.

Газета эслатиб ўтадики, Хитой жаҳонда биринчи социалистик давлат бўлган Совет Иттифоқининг ёрдамига таяниб, революция қилган бўлса ҳам, лекин кейинчалик Совет Иттифоқининг ижобий тажрибасини назар-писанд қилмай келди.

Маочилар шовинист бўлмаганларида эди, деб ёзади газета, империализм бизга қарши ҳар қандай найранглар ишлатиб турган бир пайтда улар Африка — Осиё оламининг бахт саодатини кўзлаб, социалистик лагернинг бирлиги тўғрисида ғамхўрлик қилган бўлур эдилар, аммо бунинг ўрнига вақти-вақти билан чегарада жанглар қилиб турибдилар.

Маочиларнинг Совет чегарасида иғвогарлик билан қилаётган қуролли можароларига тўхталиб «Эдванс» газетаси бундай деб ёзади: шу воқеалар тўғрисида хитойларнинг айтаётган гаплари шу қадар асоссиз бўлиб чиқмоқдаки, натижада Африка—Осиё олами, маочилар ўзлари даъво қилаётганларидек Хитойдан бошқа жойдаги инсониятнинг мазлум оммасига хайрихоҳлик қилаётганлари ҳақиқатан ростмикан, деган саволни бермоқда. Агар ҳақиқатан уларнинг даъволари рост бўлса, нега улар барча мазлумларнинг дўсти бўлган СССР билан атайин чегара тўқнашишлари бошлаб, иғвогарлик қилмоқдалар?

Газета шундай хулосага келади: «Мао группаси социализм ва ялпи тинчлик ишига катта зарар етказмоқда», у Африка, Осиё ва Лотин Америкаси халқларининг империализмга қарши курашини «бузмоқда» ва ўз мамлакатини ҳалокатга судрамоқда.

Вьетнам Демократик Республикаси. Яқинда ВДР ҳукумати 3598 коллективга меҳнатдаги зафарлари учун социалистик меҳнат коллективи номини берди. Суратда: Ханойдаги техника газламалари фабрикасининг мусобақада ғолиб чиққан чеварлари.

В. Кошевой фотоси. ТАСС фотохроникаси.

СИЁСАТ АВВАЛГИЧА ҚОЛМОҚДА

ПАРИЖ, 4 сентябрь. (ТАСС). Франциянинг Миллий мудофаа давлат министри Мишель Дебре ўз мамлакати ҳарбий сиёсати билан стратегиясининг умумий йўналишини ўзгартириш ниятида эмаслигини айтди.

Сўнгги ўн йил мобайнида олиб борилаётган миллий мустақиллик сиёсатига путур етказилмайди, деди министр.

Мишель Дебре Франция миллат мажлиси мудофаа ишлари комиссиясида сўзлаганида шу гапларни айтди.

А. А. ЖИМСКИЙ

Кекса инженер-гидротехник, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган фан ва техника арбоби Александр Андреевич Жимский вафот этди.

А. А. Жимский меҳнат фаолиятини 1917 йилдан бошлади. Гражданлар уруши йилларида Жанубий фронтда хизмат қилди. Қизил Армия таъминоти билан шуғулланди.

Ўрта Осиёда йирик ирригация қурилишлари ва электростанциялар иншоотларида ишлади. Унинг бошчилигида кўпгина гидроэнергосистемалар, жумладан, Қорадарёдаги Кампирравот плотинаси, Қайроққумдаги «Халқлар дўстлиги» ГЭСи, Хўжабақирган ва Самгардаги ноёб насос станциялари қурилди.

Александр Андреевич 1961 йилдан бошлаб Ўрта Осиё ирригация илмий тадқиқот институтида ишлаб келаётган эди. У бир қатор монографиялар ёзди.

Ватан олдидаги катта хизматлари учун А. А. Жимский Ленин ордени, Меҳнат Қизил Байроқ ордени, Қизил Юлдуз ордени, уч марта «Ҳурмат белгиси» ордени ва медаллар билан мукофотланди. Унга Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган фан ва техника арбоби унвони берилди.

Ажойиб мутахассис, йирик олим ва асл ўртоғимиз Александр Андреевичнинг ёрқин хотираси қалбларимизда ҳамиша сақланади.

Бир группа ўртоқлари.

ЗАНГОРИ ЭКРАНДА

Тошкент телестудиясининг ҳафталик программаси

8 СЕНТЯБРЬ, ДУШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

18.30 Кўрсатувлар программаси. 18.35 ЎЗБЕКИСТОНДА ҚИРҒИЗ АДАБИЕТИ ВА САНЪАТИ ДЕКАДАСИ. «Қирғиз шоирлари — болаларга» (ўзбек тилида).

Рус тилида:

19.00 ЎЗБЕКИСТОНДА ҚИРҒИЗ АДАБИЕТИ ВА САНЪАТИ ДЕКАДАСИ. «Қирғизистон поэзияси ва драматургияси». Эшиттириш Фрунзе шаҳридан олиб кўрсатилади. 19.40 Телевизион янгиликлар. 19.55 В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллиги олдидан. «Китоблар оламида». Репортаж. 20.20 Кўрсатувлар программаси.

Ўзбек тилида:

20.25 Телевизион янгиликлар. 20.40 Пахта теримига ҳамма нарса шайми? 21.00 **«Биринчи курьер».** Бадиий фильм. 22.30 ЎЗБЕКИСТОНДА ҚИРҒИЗ АДАБИЕТИ ВА САНЪАТИ ДЕКАДАСИ. Телевизион театр. Ч. Айтматов. **«Жамила».**

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

Ўзбек тилида:

18.55 **«Қўлингни бер, қоплон».** Бадиий фильм.

МОСКВА КЎРСАТАДИ

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

18.00 Душанба телестудиясининг кўрсатувлари.

9 СЕНТЯБРЬ, СЕШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

12.55 МОСКВА КЎРСАТАДИ.

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

18.30 Кўрсатувлар программаси.

Рус тилида:

18.35 Телевизион янгиликлар. 18.50 Иқтисод ва тежамлилик учун. 19.10 «Салом, Болгария!» Тошкент телестудияси ишлаган телевизион фильм премьераси. Болгария халқининг миллий байрами кунига бағишланади. 19.30 ЎЗБЕКИСТОНДА ҚИРҒИЗ АДАБИЕТИ ВА САНЪАТИ ДЕКАДАСИ. В. Власов **«Асал».** Ленин орденли Қирғизистон Давлат академик опера ва балет театри балети. Алишер Навоий номидаги Давлат академик опера ва балет Катта театридан олиб кўрсатилади. Танаффус вақтида ўзбек тилида телевизион янгиликлар. Балет охирида хотин-қизлар учун **«Ёрқин ҳаёт»** программаси (ўзбек тилида).

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

ЎҚУВ КЎРСАТУВЛАРИ ПРОГРАММАСИ

Рус тилида:

18.00 Ота-оналар учун консультация. 18.40 «Ажойиботлар оламида».

19.00 **«Ёшлик»** студияси кўрсатади. Қишлоқ ёшлари, 19.45 Ленинча меҳнат вахтасида.

20.00 МОСКВА КЎРСАТАДИ

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

Ўзбек тилида:

20.00 Болгария халқининг миллий байрами кунига. **«Гуллар диёри».** Телефильм. 20.20 Классик музика саҳифалари.

Рус тилида:

21.00 Телевизион бадиий фильм.

10 СЕНТЯБРЬ, ЧОРШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

18.30 Кўрсатувлар программаси. 18.35 Рус тилида телевизион янгиликлар.

Ўзбек тилида:

18.45 Рақс ўрганамиз. 19.25 Телевизион янгиликлар. 19.40 «Жаҳон социализм системаси — антиимпериалистик курашда ҳал қилувчи куч». Суҳбат.

20.00 МОСКВА КЎРСАТАДИ

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

18.30 Кўрсатувлар программаси.

Рус тилида:

18.35 Болалар учун. **«Буратино, Билағон ва Билмасвой».** Қўғирчоқ фильм. 18.45 Эстрада концерти. 19.20 Телефильм.

Ўзбек тилида:

20.00 Сайфи ЖАЛИЛ. Максим Каримов, «ҚАЛАМ ҚОШЛИГИМ». Муқимий номидаги давлат музикали театрининг спектакли олиб кўрсатилади. Танаффус вақтида **«Ильичга ёдгорлик»** кинофильми. 22.40 **«Гимнастёрка ва фрак»** Ҳужжатли фильм.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

Рус тилида:

20.00 Михаил Жаровникида меҳмонда. 21.10 Фильм-концерт. 21.35 **«Паролнинг ҳожати йўқ».** Бадиий фильмнинг биринчи серияси. 22.45 Музикали фильм.

11 СЕНТЯБРЬ, ПАЙШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

18.00 ЎЗБЕКИСТОНДА ҚИРҒИЗ АДАБИЕТИ ВА САНЪАТИ ДЕКАДАСИ. Фрунзе телестудиясининг кўрсатувлари.

22.00 МОСКВА КЎРСАТАДИ

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

12.55 МОСКВА КЎРСАТАДИ

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

Ўзбек тилида:

18.00 Ота-оналар учун консультация. 18.40 «Ажойиботлар оламида». 19.00 «Лениннинг дўсти ва сафдоши», Ҳужжатли фильм. 19.20 Беш йиллик илғорлари. 19.40 Реклама. 22.00 **«Турналар учади».** Бадиий фильм (ўзбек тилида).

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

Ўзбек тилида:

20.00 **«Ульяновск осмонида».** Телефильм. 20.20 Рассом ва замон. 20.40 Лирик концерт. 21.20 **«Эҳтиёт бўлинг, буви!».** Бадиий фильм.

12 СЕНТЯБРЬ, ЖУМА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

18.15 Кўрсатувлар программаси.

Рус тилида:

18.20 Юқори синф ўқувчилари учун. «Абитуриент-69» программаси. 19.00 Футбол бўйича СССР биринчилиги. «ПАХТАКОР» (Тошкент) — «ЛОКОМОТИВ» (Москва). Танаффус вақтида телевизион янгиликлар. 20.45 Пойтахтимиз меҳмонлари.

Ўзбек тилида:

21.45 Телевизион янгиликлар. 22.00 Киноленинном. «Москва. Кремль». 22.25 ЎЗБЕКИСТОНДА ҚИРҒИЗ АДАБИЕТИ ВА САНЪАТИ ДЕКАДАСИ. Ёзувчи Т. Абдумўминовнинг адабий портрети.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

12.55 МОСКВА КЎРСАТАДИ

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

Ўзбек тилида:

20.00 **«Павел Корчагин».** Бадиий фильм. 21.40 Ҳужжатли фильм.

Рус тилида:

22.00 **«Паролнинг ҳожати йўқ».** Бадиий фильмнинг 2-серияси.

13 СЕНТЯБРЬ, ШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

9.55 Кўрсатувлар программаси.

Ўзбек тилида:

10.00 Ўсмирлар учун «Орзу» программаси. 10.40 «Саҳна мўъжизалари». Цирк томошалари. 11.20 «ЁШЛИК» студияси кўрсатади. «Соғлом танда — соғ ақл». Спорт программаси.

12.00 МОСКВА КЎРСАТАДИ

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

16.55 Кўрсатувлар программаси. 17.00 Рус тилида телевизион янгиликлар.

Ўзбек тилида:

17.10 Болалар учун. «Бойчечак» программаси. 17.40 Болалар учун «Жасур тойчоқ». Телефильм. 18.00 Эстрада шинавандалари, сизлар учун! 18.50 Телевизион янгиликлар. 19.05 «Ўзбекистон чорвадори» программаси. 19.55 Кўрсатувлар программаси.

20.00 МОСКВА КЎРСАТАДИ

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

15.00 МОСКВА КЎРСАТАДИ

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

Ўзбек тилида:

20.00 «Михаил Фрунзе ҳақида ҳикоялар». Кинофильм. 20.20 Реклама. 20.30 ЎЗБЕКИСТОНДА ҚИРҒИЗ АДАБИЕТИ ВА САНЪАТИ ДЕКАДАСИ. К. Ўрозов номидаги Давлат халқ чолғу асбоблари оркестрининг концерти. Свердлов номидаги концерт залидан олиб кўрсатилади. Танаффус вақтида «Спорт ҳафта ичида».

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

18.00 ДУШАНБА ТЕЛЕСТУДИЯСИНИНГ КЎРСАТУВЛАРИ.

14 СЕНТЯБРЬ, ЯКШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

9.55 Кўрсатувлар программаси.

Ўзбек тилида:

10.00 Гимнастика ҳамма учун.

Рус тилида:

10.20 Болалар учун **«Шкаф қаердан келган?».** Кинофильм. 10.30 **«Звёздочка».** Award Тележурнал. 11.00 Болалар учун. **«Қор малика»** Мультфильм.

Ўзбек тилида:

12.00 Ўқувчилар учун. «Оталар жасорати». 12.30 «Йўлбарс». Бадиий фильм. 13.45 «ЁШЛИК» студияси кўрсатади. «Мардлик — мангулик» 16.55 Кўрсатувлар программаси. 17.00 ЎЗБЕКИСТОНДА ҚИРҒИЗ АДАБИЕТИ ВА САНЪАТИ ДЕКАДАСИНИНГ ЕПИЛИШИГА БАҒИШЛАНГАН ТАНТАНАЛИ КЕЧА. Навоий номидаги Давлат академик опера ва балет Катта театридан олиб кўрсатилади.

22.00 МОСКВА КЎРСАТАДИ

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

12.55 МОСКВА КЎРСАТАДИ

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

Ўзбек тилида:

22.00 **«Иван Бровкин қўриқда».** Бадиий фильм.

ТЕАТР

ҲАМЗА НОМЛИ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 7/IX да **Улимдан кучли.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 7/IX да **Бағри тош.**

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — **Мавсумнинг очилиши. ВЕНГЕР ва СОВЕТ ЦИРКИ АРТИСТЛАРИНИНГ ГАСТРОЛЛАРИ.**

КИНО

Улкан севги серенадаси — «ЧАЙКА», «ЎЗБЕКИСТОН», «ВОСТОК», «ДРУЖБА» (кундуз ва кечруи), «СПУТНИК» (кундуз соат 4, 5, кеч 6 ва 3 да), САНЪАТ САРОЙИ (кундуз 3 ва кеч 7 яримда), «МОСКВА» (эрталаб 11-40 минут, кундуз 3 ва кеч 7 да).

Цезарь ва детектив (эрталаб соат 11-45, кундуз 1-30, 3-15 минутда) **Дугоналар** (кундуз 5, кеч 6.45, 8.40 минут ва 10 да) «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ».

СИҲАТ-САЛОМАТЛИГИНГИЗ ҚАНДАЙ?

РАК ВА УНИНГ ОЛДИНИ ОЛИШ

«Ёмон шиш» деб аталувчи рак касаллиги ҳақида кишилар орасида жуда мавҳум ва нотўғри фикрлар кўп тарқалган. Бу касаллик «сездирмасдан» танага кириб олгандан кейин уни тузатиш ва даволаш мутлақо мумкин эмас, деган қараш деярли ҳамманинг миясини «заҳарлаб» қўйган. Бунинг устига кундалик турмушга диққат билан разм солсак, бу касаллик илгариги вақтга нисбатан кўпроқ учраётганининг гувоҳи бўламиз. Шу боисдан ҳам одамлар орасида рак касаллиги ҳақида сирли, ваҳимали гаплар юради.

Ваҳолонки, рак ва бошқа шиш касалликлари аслида анча ўрганиб чиқилган масаладир. Рак касаллиги асосан кексаларда кўп учрайди, бу ҳаммага аён. Кейинги йилларда ривожланган мамлакатларда кишиларнинг ўртача умри узайиб бораётганини ҳисобга оладиган бўлсак, рак касаллигининг кўпайиш сабаби ҳам равшан бўлади-қўяди. Аксинча, эндигина ривожланаётган мамлакатларда, масалан, Сингапурни олсак, бу ерда рак билан оғриш ҳодисаси хоҳлаган бошқа Европа мамлакатига нисбатан уч марта кам учрайди. Чунки Сингапур аҳолисининг учдан бир қисмигина 30 ёшдан ошади, холос.

Шунинг учун кексаликнинг ўзи баъзи пайтда ракни келтириб чиқарувчи фактор вазифасини ўташи мумкин. Лекин бу фикр фақат умумий нуқтаи назардан олиб қарагандагина — тўғри. Чунки жуда кўп кекса кишилар умрбод рак билан оғримай ўтадилар. Демак, карилик рак касаллиги келиб чиқишига маълум мойиллик билдирса ҳам, лекин асосий сабаб бунда эмас.

Ракнинг олдини олиш ва даволаш мумкинми? Бу саволга бутунжаҳон соғлиқни сақлаш ташкилотининг махсус эксперт комиссияси қуйидагича жавоб беради: одам танасининг бевосита ва инструмент ёрдамида тадқиқот олиб бориш мумкин бўлган жойидаги ҳар қандай ёмон шишларнинг 75 процентини даволаш мумкин!

Ракнинг олдини олиш чоралари ҳақида гапирар эканмиз, бунда энг аввало, болаликдан тортиб организмни чиниқтира бориш масаласига алоҳида эътибор беришимиз керак. Турли ёмон одатлардан холи бўлган ҳолда маромида овқатланиш ва кексайганда ҳам доимо соф ҳаводан иложи борича кўпроқ фойдаланиш киши танасини чиниқтиради.

Кундалик турмуш шароитини тўғри ташкил қилиш, баъзилар ўйлагандек, оғир эмас. Энг содда ва ҳаммага маълум гигиена қоидаларига амал қилинса бас! Масалан, ҳар бир кишининг териси тоза, тиниқ юриши керак, ана шунда «тери нафас йўли» яхши ишлайди ва бу нерв системаси фаолиятига ижобий таъсир кўрсатади. Тиш ва милкларни доимо тоза тутиб юриш керак. Шифокорларга шу нарса аёнки, синган тиш қиррасининг узлуксиз тилга тегиб юриши ёки ёмон ўрнатилган протез таъсирида тил раки келиб чиқиши мумкин. Нос чекувчиларда эса оғиз бўшлиғи раки пайдо бўлади. Қайноқ овқат ва ўткир спиртли ичимликларни истеъмол қилавериш оқибатида ошқозон шиллиқ қавати доимий равишда куйди ва натижада ошқозон раки келиб чиқади.

Шуни эътиборга олиш кераккки, бизнинг мамлакатимизда эркаклар орасида ҳам, аёллар орасида ҳам ошқозон раки кўпроқ учрайди. Бунинг сабаби ошқозон-хазм органларининг иши бузилишидадир. Ошқозон шиллиқ пардасининг одатдаги ҳар қандай овқатни хазм қилишга бемалол қурби етади, лекин бунинг ҳам маълум чегараси бор. Ошқозон ҳам бошқа ҳамма аъзолар каби маълум ўлчов билан ишлашни «ёқтиради», бу ўлчов эса — тўғри овқатланиш системасидир. Бироқ танамиздаги бошқа ҳеч бир аъзо ошқозончалик тартибсиз ишлашга маҳкум этилмаса керак. Нотўғри, пала-партиш овқатланиш, бадхазм ёки қайноқ таомни шоша-пиша истеъмол қилиш, бирданига кўп овқат ейиш ошқозонни доимо яллиғлантириб туради, бу эса ракнинг пайдо бўлиши ва ўсишига олиб келади.

Демак, овқатни маромида ейиш билан бирга, ичакларни ҳар куни тозалаб туриш ҳам фойдалидир. Бу нарсага аҳамият бермайдиган кишиларда йўғон ва тўғри ичак раки пайдо бўлиши кузатишлардан маълум. Лекин шуни ҳам айтиш керакки, ичакларни тозалашни сурги воситаси билан эмас, балки тўғри овқатланиш, доимий бадантарбия ва ҳар куни пиёда юриш билан амалга ошириш керак. Ичакларнинг нормал ишлаши эса ошқозон йўли фаолиятини яхшилайди ва ичак раки келиб чиқишининг олдини олади.

Эркакларда кўп учрайдиган хавфли рак касалликларидан бири — ўпка ракидир. Бу хасталик кейинги йилларда барча ривожланган мамлакатларда ҳам кенг тарқаляпти. Бунинг асосий сабаби — сигарет чекишда эканлигини ҳозир деярли ҳамма тан олган. Америкалик олимлар берган маълумотларга қараганда, чекувчилар орасида чекмайдиган кишиларга қараганда рак касаллиги икки марта, ўпка раки эса ўн марта кўп учрайди. Сигаретни узоқ вақт ва тез-тез чекиш билан ўпка раки пайдо бўлиши ўртасида тўғридан-тўғри алоқа борлиги аниқлаб чиқилган. Шунингдек, катта шаҳарлар ҳавосининг индустрия чиқиндилари билан ифлосланиши, автомобиль моторидан чиққан газлар ва бошқа механик химик чиқиндилар ҳам мана шу касалликнинг келиб чиқишига туртки бўлади. Шунинг учун ҳам қишлоқ жойларда шаҳардагига қараганда бундай касаллик уч марта кам учрайди.

Демак, ўпка ракининг олдини олиш учун чекишни ташлаш керак, соф ҳавода кўп юриш ва теварак-атрофнинг озода бўлишига жиддий аҳамият бермоқ зарур.

Аёлларда учрайдиган сут безлари раки ҳам кейинги пайтларда анча кўпайиб қолганлиги кузатилмоқда. Бунинг сабаби — кўп жиҳатдан атайлаб туғмаслик ва гўдакни эмизмасликдадир. Аёл киши организмида содир бўладиган физиологик жараёнларнинг нормал ўтиши — турли хил рак касалликларининг олдини олишда муҳим роль ўйнайди.

Ракни даволаш ва унинг олдини олишнинг бошқа йўллари ҳақида ҳам тўхталиб ўтишга тўғри келади. Жуда кўп илмий тадқиқотлар ва клиник кузатишлар натижасида шу нарса равшанлашмоқдаки, рак соғ тўқималарда тўсатдан пайдо бўлмайди, балки у ҳамма вақт узоқ давом этган ракка олиб келувчи хасталиклар натижасидагина келиб чиқади. Танадаги ана шундай ўзгаришлар ўз вақтида аниқланиб, актив усулда даволанса — киши ракдан қутилиб қолади.

Бизда 35 ёшдан ошган кишиларнинг ҳаммаси ҳар йили жуда бўлмаганда бир марта оммавий медицина кўригидан ўтказиладилар. Бу тадбир ракнинг «махфий» формаларини ҳам билиш ва унинг олдини олиш имконини беради. Бизнинг мамлакатимизда совет онкологиясининг асосчиси профессор Н. Н. Петров ташаббуси билан бундай тадбирни ўтказиш урушдан кейинги йилларда одат тусига киритилди ва у халқ саломатлиги йўлида давлатимиз кўрсатаётган ғамхўрликнинг ажралмас қисми бўлиб қолди.

Совет Иттифоқида ташкил этилган онкология илмий-тадқиқот институтлари шохобчалари, ихтисослаштирилган диспансерлар, шифохона ва кабинетлар бошқа ҳеч бир мамлакатда йўқ. Бу муассасалар ёмон шиш касаллигига йўлиққан кишиларни доимий равишда даволабгина қолмай, балки уларнинг олдини олиш йўлларини ҳам излаб топмоқда.

Партия ва ҳукуматимиз инсониятнинг ёвуз душмани бўлган ракнинг олдини олиш масаласига катта эътибор билан қарамоқдалар. Ҳамма қулайликларга эга бўлган замонавий квартираларни кўплаб қуриш, аҳоли яшайдиган пунктларни кўкаламзорлаштириш, кўчалар ва бошқа жойларни озода тутиш, физкультура ва спортнинг ривожлантирилиши, икки кунлик дам олишга ўтиш, умумовқатланиш ва маиший хизмат сифатини яхшилаш ва шунга ўхшаш бошқа тадбирлар кўрилмоқда. Шу жиҳатдан олиб қараганда, яқинда КПСС Марказий Комитети ва Совет ҳукуматининг Бутуниттифоқ шанбалигидан тушган фойдага Москвада йирик онкологик илмий-тадқиқот маркази қуриш ҳақидаги қарори, айниқса, диққатга сазовордир.

Лекин буларнинг ҳаммаси умумдавлат тадбирларидир. Мен ёзаётган мақоланинг асосий мақсади эса — ракнинг олдини олиш масаласига ҳар бир кишининг диққатини жалб этишдир. Бунинг учун турмуш гигиенасига қатъий амал қилиш зарур. Кўп йиллик кузатишлар шуни исботламоқдаки, рак касаллигининг кўпайиши ана шу оддий гигиена қоидаларига риоя қилинмасликдан келиб чиқмоқда.

А. РАКОВ,
СССР Медицина Фанлар академиясининг мухбир аъзоси.

Редактор
М. ҚОРИЕВ.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Орган Центрального Комитета Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР.

Бизнинг адрес ва телефонлар: ТОШКЕНТ «ПРАВДА ВОСТОКА» кўчаси № 26. Редактор — 336545. Редактор ўринбосарлари — 337914, 339323. Масъул секретарь — 334455. Масъул секретарь ўринбосарлари — 337283. Партия турмуши — 333469. Марксизм-ленинизм назариясини пропаганда қилиш — 331216. Халқаро ҳаёт — 337604. Коммунистик тарбия — 331455. Саноат, капитал қурилиш ва транспорт — 334780. Совет қурилиши — 333258. Қишлоқ хўжалиги — 337604. Адабиёт ва санъат — 332036, 337221. Фан, мактаб ва олий ўқув юртлари — 334451. Маҳаллий ахборот ва спорт — 332347. Оммавий ишлар ва хатлар — 338679, 333553. Иллюстрация — 334524. Стенографистка — 337343. Корректура — 337162. Эълонлар — 338142. Коммутатор — 330249, 330250, 330251, 330252, 330253, 330254, 330255, 330256, 330257, 330258. ОБЛАСТЬ МУХБИРЛАРИ. Андижон — 48—85, Бухоро 43—141, Қарши 38—42, Наманган 21—88, Нукус — 42—62, Самарқанд 31—972, Термиз 23—27, Фарғона 41—88, Урганч 34—55.

№ Б. — 209. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Бирлашган нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри. ИНДЕКС 64633. Р. 01714.